



Illustration från förslagshandling inför samråd (Mareld landskapsarkitekter), visualisering: Visulent

Fördjupad förslagshandling för
Kvillebäcksparken inom detaljplan 2 och 3

Innehåll

Bakgrund och nuläge	3-4
Förutsättningar	5-9
Förslag	10-20
Parkens ekosystemtjänster	21
Bäckens morfologi	22-24
Ekologisk kantzon	25-27
Erosionsskydd	28
Geoteknik	28
Grov höjdsättning	29
Avhjälpandeåtgäder markmiljö	30
Buller	31
Vattenområde	32
Ledningar+förslag	33

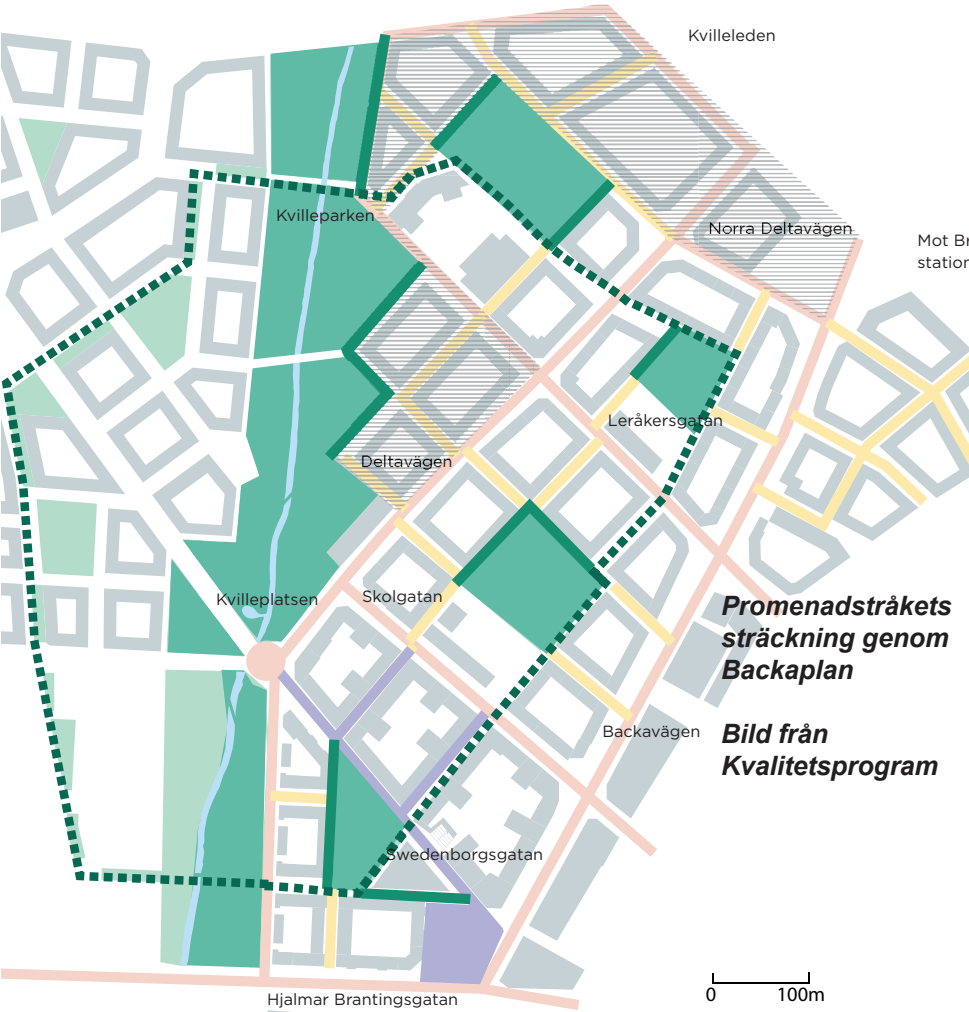
Bakgrund och nuläge

I Göteborgs översiktsplan är områdena närmast Kvillebäcken planerade som park. Delar av parken är redan etablerad och kommer utökas i samband med stadsutvecklingen på Backaplan. Inom pågående detaljplaner, DP2 och DP3 blir ytor öster om bäcken i tillgängliga, se bild. På längre sikt är också området väster om bäcken, norr om Färgfabriksgatan, planerat att utvecklas och i samband med det kommer ytterligare parkmark anläggas.

Den södra delen är i Göteborgs grönplan utnämnd som befintlig stadsdelspark och kallas *Kvillebäcksparken*, medan den norra delen är utpekad som framtida stadsdelspark, *Norra Kvillebäcken*. Den befintliga parkytan är idag ca 2 hektar och i genomförandet av DP2 och DP3 tillskapas ytterligare ca 2.2 hektar parkmark.

Det blågröna stråket längs bäcken ska förstärkas genom en bred ekologisk kantzon där biologiska och ekologiska värden och funktioner skall värnas, utvecklas och bli fler. Inom zonen tillskapas platser med social och rekreativ funktion.

Genom Backaplan planeras ett grönt promenadstråk som ska knyta samman parkrum och ge möjlighet till en rekreativ slinga genom stadsdelens kvarter. I två lägen passerar Promenadsstråket parken.



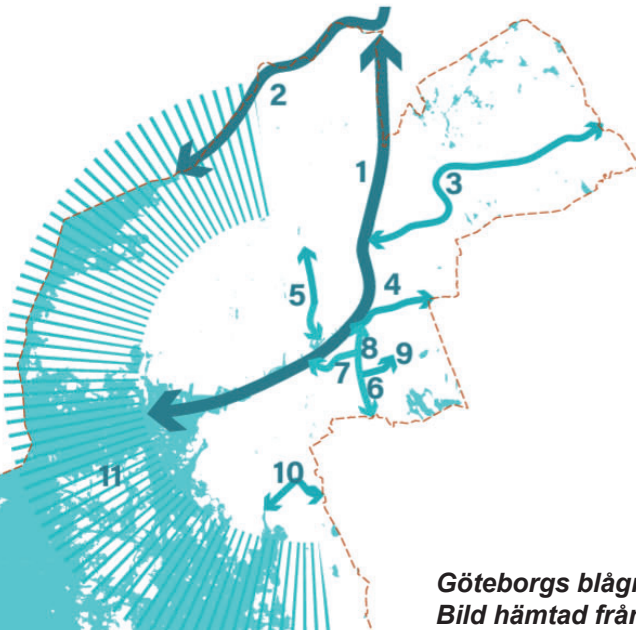
Den befintliga stadsdelsparken Kvillebäcksparken kompletteras med ny parkyta inom markeringar



Lekplats i Kvillebäcksparken nyttjas också som förskolegård
bildkälla: Assemblin



Bäcken med omgivande grönytor söder om gång-och cykelbron där promenadstråket passerar genom parken



Göteborgs blågröna stråk (5 Kvillebäcken)
Bild hämtad från Göteborgs grönplan

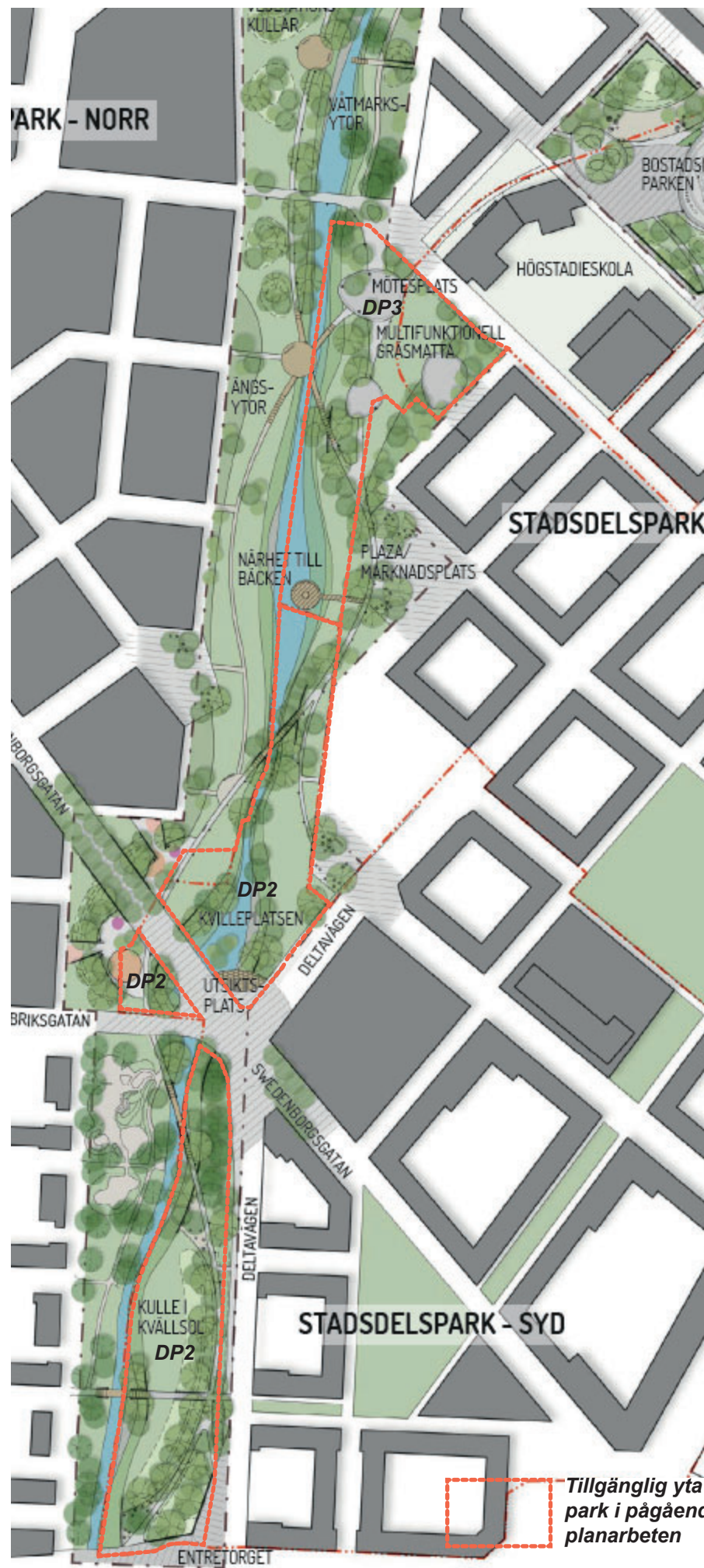
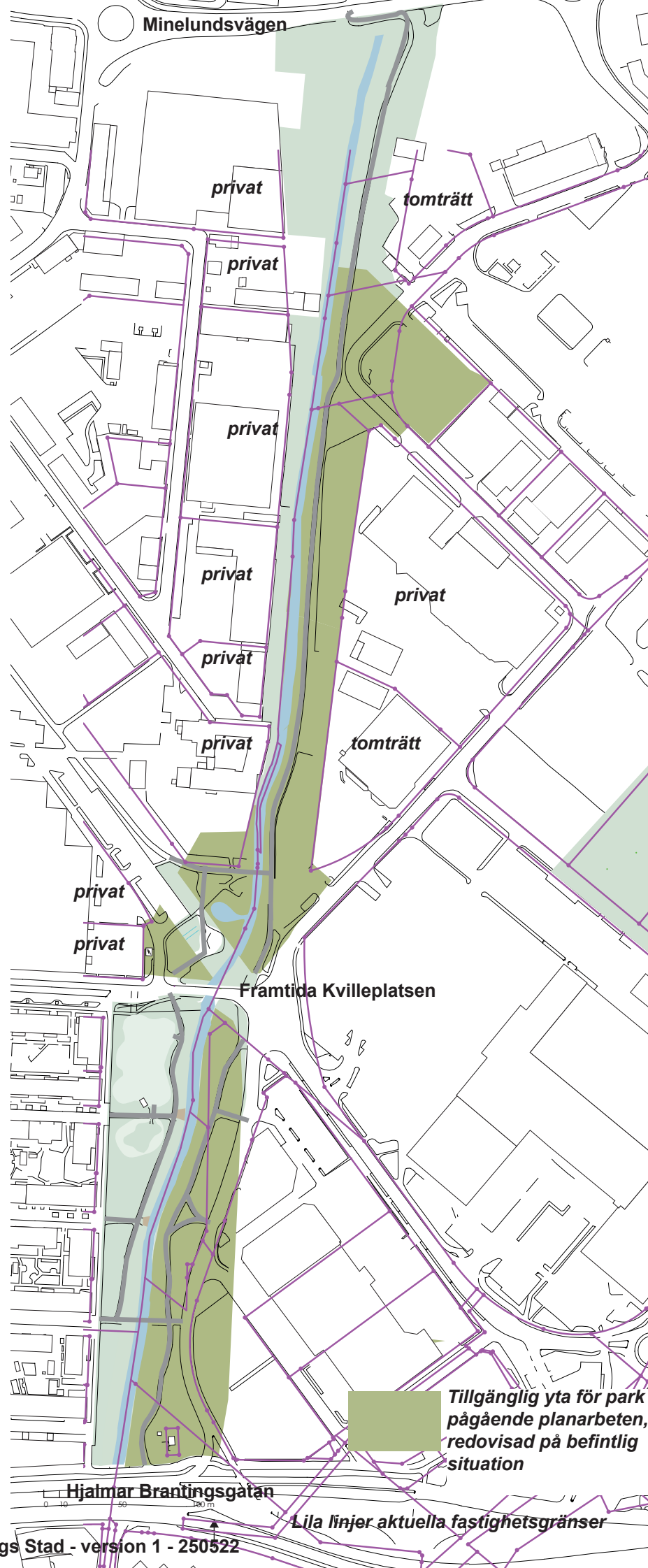


Illustration från förslagshandling inför samråd (Mareld landskapsarkitekter)



Tidigare förslagshandling

Med utgångspunkt i förslagshandling framtagen inför samråd (Mareld landskapsarkitekter okt 2021) har en bearbetning av förslaget gjorts.

Flera av de ställningstaganden och bärande idéer som finns i förslagshandlingen är fortfarande relevanta och gällande. Därmed skall denna handling ses som ett komplement och en fördjupning av tidigare förslag.

Förslaget har bearbetats utifrån vad som är genomförbart inom närtid med hänsyn till åtkomst av mark och finansiering av utbyggnad park, som är baserad på ytor inom detaljplan 2 samt 3. Förslaget också har anpassats till en rad nya och tidigare okända/ej beaktade förutsättningar.

I nära anslutning till bäckens östra sida norr om Färgfabriksbron återfinns en djupt liggande spillvattenledning, denna påverkar i hög grad vad som är möjligt att göra med bäckens morfologi och omgrävning av fåran. När förslagshandlingen togs fram förutsattes att ledningen delvis skulle utgå.

En stark befintlig grönstruktur i form av trädvegetation i huvudsak intill strandlinjen skall i större omfattning än tidigare förslag bevaras.

Öst-västliga tvärkopplingar genom parken för fotgängare och cyklister har utvecklats för att bättre länka samman befintlig och ny bebyggelsestruktur.

I norra delen väster om bäcken är stor andel av marken privatägd och ett helhetsgrepp för parken på ömse sidor bäcken är i dagsläget inte möjligt. I parkutvecklingen av tillgängliga ytor beaktas dock hur framtida tillkommande park ska kunna hänga samman med de delar som nu planeras.

Vattenverksamhet

En ansökningsprocess för vattenverksamhet skall påbörjas för att säkra genomförbarheten av Kvilleplatsens trafikbro och parkens vattennära anläggningar. Processen tar lång tid och en fördjupning av förslag för parken har gjorts för att påbörja arbetet med att ta fram underlag till ansökan. Broar i norra delen kommer inte tas med i ansökan då broläget därmed låses och riskerar att hamna fel i relation till framtida struktur väster om bäcken som är under utredning.

Förutsättningar

Befintliga aktiviteter i parken inom aktuella planarbeten



Foto: Socialförvaltningen

Dansbana Kvilleplatsen

Dansbanan invigdes 2018 och var en av de platser som ingick i jubileumssatsningen Kvillestråket. Syftet var att skapa en plats för målgruppen unga tjejer, som vanligtvis inte tar stort utrymme i det offentliga rummet. Byggprojektet hade föregåtts av ett dialogarbete genom workshops med den tänkta målgruppen. Det nya kollektivtrafikstråket mellan Hjalmar Brantingsgatan och Swedenborgsplatsen medför att dansbanan på sikt behöver få en ny placering. Dansbanan bör ligga kvar så länge som möjligt och tidslappet mellan rivning och återuppbyggnad bli kort. Möjlighet till återbruk i rimlig omfattning ska utredas. Sannolikt kan dansbanan ges en ny placering i parkytan norr om Kvilleplatsen.



Befintlig kombinerad g/c-bana söder om Minelundsvägen

Mötespaviljongen

I anslutning till Kvilleplatsen har en paviljong för socialt utslagna byggts. Den har en strategisk placering nära dagens systembolag, men mindre lämplig med tanke på närheten till dansbanan, som också tas i anspråk av gruppen. En ny plats bör anläggas, annars kommer gruppen hitta en plats som kanske är dåligt lämpad med hänsyn till andra användare av Backaplan's offentliga rum. Inför fortsatt arbete: Placering bör vara inom 200 meter till framtida lokalisering av Systembolaget. Platsen bör bli något större än i dagsläget, med möjlighet för fler sällskap att nyttja platsen samtidigt. En avskild placering med buffertzona till passerande stråk samt platser med annan funktion såsom dansbana, lek, vänta på bussen, men samtidigt i ett läge där den syns och det är lätt för polisen att titta förbi. För att tydliggöra platsens utbredning och tillhörighet bör den avgränsas i marknivå med lägre buskar eller dylikt. Möjlighet för närliggande pissoar/toalett bör ses över då behov uppkommer. Det framtida arbetet med att utveckla denna plats behöver ske genom dialog.



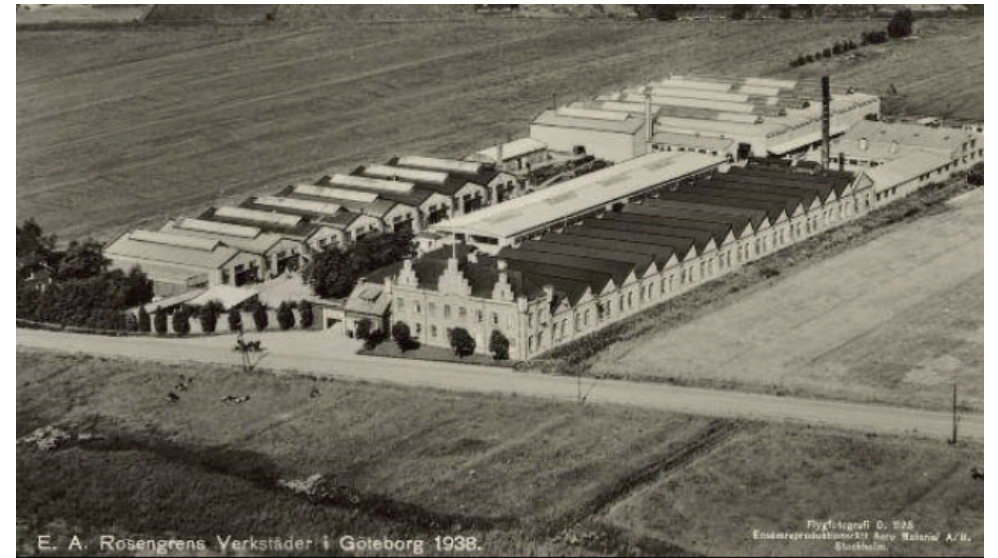
Rekreativt stråk

De befintliga stråken längs bäcken utvecklas för större rekreativa upplevelser och med fler funktioner. Sittplatser och rum för olika aktiviteter omges av en förstärkt trädstruktur och av variationsrika planteringar.

Cykelstråk

Från Hjalmar Brantingsgatan via blivande Kvilleplatsen till Minelundsgatan finns en etablerad cykelförbindelse. *Se plan med gatunamn på föregående sida.* I framtiden skall södra sträckan mellan Hjalmar Brantingsgatan och Kvilleplatsen förläggas i den planerade ”Deltavägens” gaturum mellan körfält och gångzonen intill kvarterens fasader. Från Kvilleplatsen utvecklas det kombinerade gång- och cykelstråk till ett separerat stråk med 2.5 m cykel och 2 m gång, vilket bedöms vara en avvägd sektion med hänsyn till funktion och andel hårdgjord yta inom parken.

Kulturhistoriska inslag



Rosengrens kassaskåpsfabrik

Rosengrens Kassaskåpsfabrik låg på platsen där nuvarande Coop är beläget. Fabriken flyttade från innerstaden till Backaplan 1905 och var aktiv här fram till 60-talet då verksamheten flyttades till Malung. En av företagets största affärer var att tillverka inredningen till Sveriges Riksbank. Det sägs finnas rester av fabriksbyggnaden inne i varuhuset och en idé som förankrats med fastighetsägaren är att återbruka dessa till ett konst- eller kulturprojekt inom Backaplan. En möjlighet är att låta återbruka byggmaterial till uppbyggnaden av delar i Stadsdelsleken vars koncept ’Skattkammaren’ skulle kopplas till kassaskåpsfabriken. Ett tema där mycket inspiration till en spännande lekmiljö kan hämtas.

Jubileumslyktstolpar

Vid nuvarande Hjalmar Brantingsplatsen står sju belysningsstolpar av typen jubileumslyktstolpe som togs fram i samband med jubileumsutställningen 1923. Stolparna utsmyckades med olika motiv med inspiration från platsen de skulle stå på. För Backaplan valdes motivet veteax som kopplade till platsens tidigare funktion som jordbruksmark. Backaplan kallades under en tid för Hisingens trädgård. Belysningsstolparna föreslås återanvändas och lämplig placering är längs gång- och cykelstråket i parkens södra och/eller norra del. Stolpens uttryck och globarmaturen passar in i parkens enkla karaktär med lätt slingrande gångvägar omgivna av träd och annan vegetation. Om det inte är möjligt att förvara och använda befintliga stolpar finns gjutformer för nyttillverkning. Backaplan var en av de första platser i staden som fick elektrisk belysning på offentlig plats. Enligt uppgift bekostades insatsen delvis av Rosengrens kassaskåpsfabrik. Genom de historiska stolparna synliggörs ett äldre lager som också kan ge en ingång till berättelsen om platsens elektrifiering.



Befintlig trädvegetation

I anslutning till Kvilebäcksen finns en etablerad trädstruktur. Tillsammans med bäcken och förekomsten av knölnate utgör träden ett naturvärdesobjekt med högt artvärde enligt naturvärdesinventering utförd 2018 av Calluna. Det rör sig om både planterade individer, främst i södra delen, och spontanetablerade träd. I norra delen finns en alm som sannolikt uppfyller definitionen av ett jätteträd, med över 1 meters diameter, och därmed klassas som särskilt skyddsvärt. Inga träd inom området för den kommande stadsdelsparken har biotopskydd.

De befintliga träden anses ha ett högt värde och bidra med ett flertal ekosystemtjänster, och utgångspunkten är att de ska bevaras i stor omfattning.

En inventering av befintlig trädvegetation för att värdera dess vitalitet och betydelse har utförts sommaren 2023 med Hans Lindqvist, planeringsledare träd exploateringsförvaltningen, och Emil Nilsson, biolog stadsmiljöförvaltningen. Dessutom har parkens gestaltning utifrån struktur och möjlighet till sociala aktiviteter vägts in vid bedömning av vilka träd som skall sparas. Möjlighet till förbättring av bäckens morfologi i form av svämplan och utvecklad ekologisk kantzon har också påverkat val av träd att behålla. De träd som tas ner på platsen skall sparas och läggas ut inom svämplanen. I samband med projektering skall träd inventeras på nytt och nya bedömningar kan behöva göras gällande vilka som bör sparas.

I ett senare skede har träden också blivit inmätta och underlag finns.



Dungen med aspar kan vara svår att behålla pga anläggning Deltavägen och Kvileplatsen



Parkytor i södra delen



Parkytor i norra delen

Grönytor

Befintliga parkytor inom aktuella planprojekt utgörs främst av klippt gräsmatta och trädvegetation. De smala ytorna medger idag liten möjlighet till vistelse och aktivitet. I parkens centrala del har mötesplatser i form av dansbana och möteplatspaviljong byggts.

Invasiva arter

Jätteleka, *Heracleum mantegazzianum*, har påträffats strax norr om området för parken. Vresros, *Rosa rugosa*, växer i strandzonen i södra delen, och bör grävas bort i samband med anläggandet av parken. I stora delar av bäcken dominerar vattenpest, *Elodea canadensis* (Källa: Inventering knölnate augsuti 2024 EnviroPlanning), denna bör avlägsnas i samband med skötsel och när parken byggs ut.

Knölnate

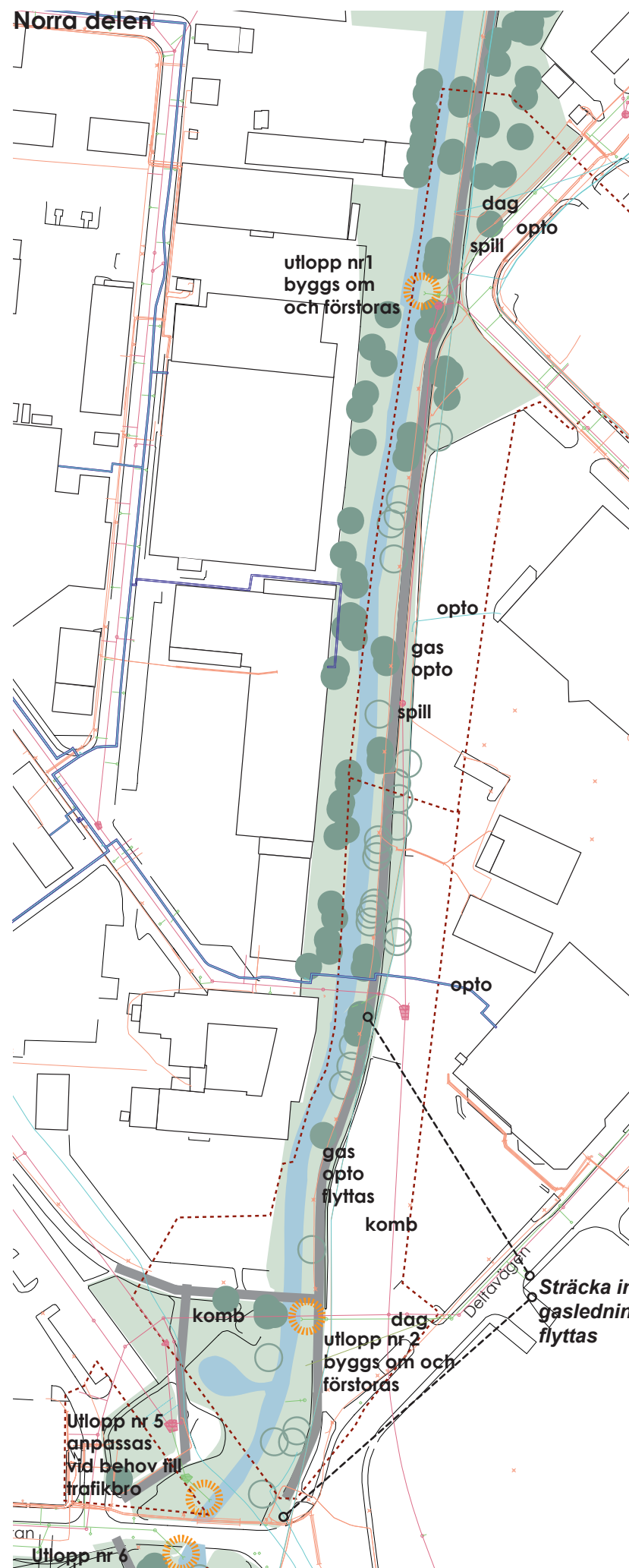
Knölnate, *Potamogeton trichoides*, har Sveriges mest stabila och individrika bestånd i Kvillebäcksen vid Backaplan. (källa: Inventering av knölnate i nedre delen av Kvillebäcksen 2018, rapport framtagen av fd park- och naturförvaltningen 2018). Den är en rödlistad art och en ansvarsart för Göteborgs stad som därmed skall verka för att den skyddas och bevaras. Enligt PM: Kvillebäcksens kantzoner inom Backaplan detaljplan 2 (fd park- och naturförvaltningen 2021) skall den södra delen av bäcken genom området bevaras i den mån det är möjligt. Det gäller befintlig strandlinje, skuggning av vattenyta och vattnets flöde samt näringsinnehåll. Vid inventering augusti 2024 (EnviroPlanning) påträffades endast två bestånd av knölnate inom framtida park. Orsak antas vara konkurrens av andra vattenlevande växter, främst vattenpest, alternativt att knölnaten hade ett vilolår, ny inventering skall utföras sommar 2025.



Vass

I bäckens strandzoner förekommer stora bestånd av vass. Vass är en inhemsk art som tenderar konkurrera ut mer svagväxande arter. I tidigare inventering (källa: Inventering av knölnate i nedre delen av Kvillebäcksen 2018, rapport framtagen av fd park- och naturförvaltningen 2018) av knölnate sågs att den återetablerats sig i dammen norr om Färgfabriksbron efter urgrävning av vass. Det kommer vara viktigt att motverka igenväxning både genom åtgärder i samband med parkens anläggning och genom framtida drift.

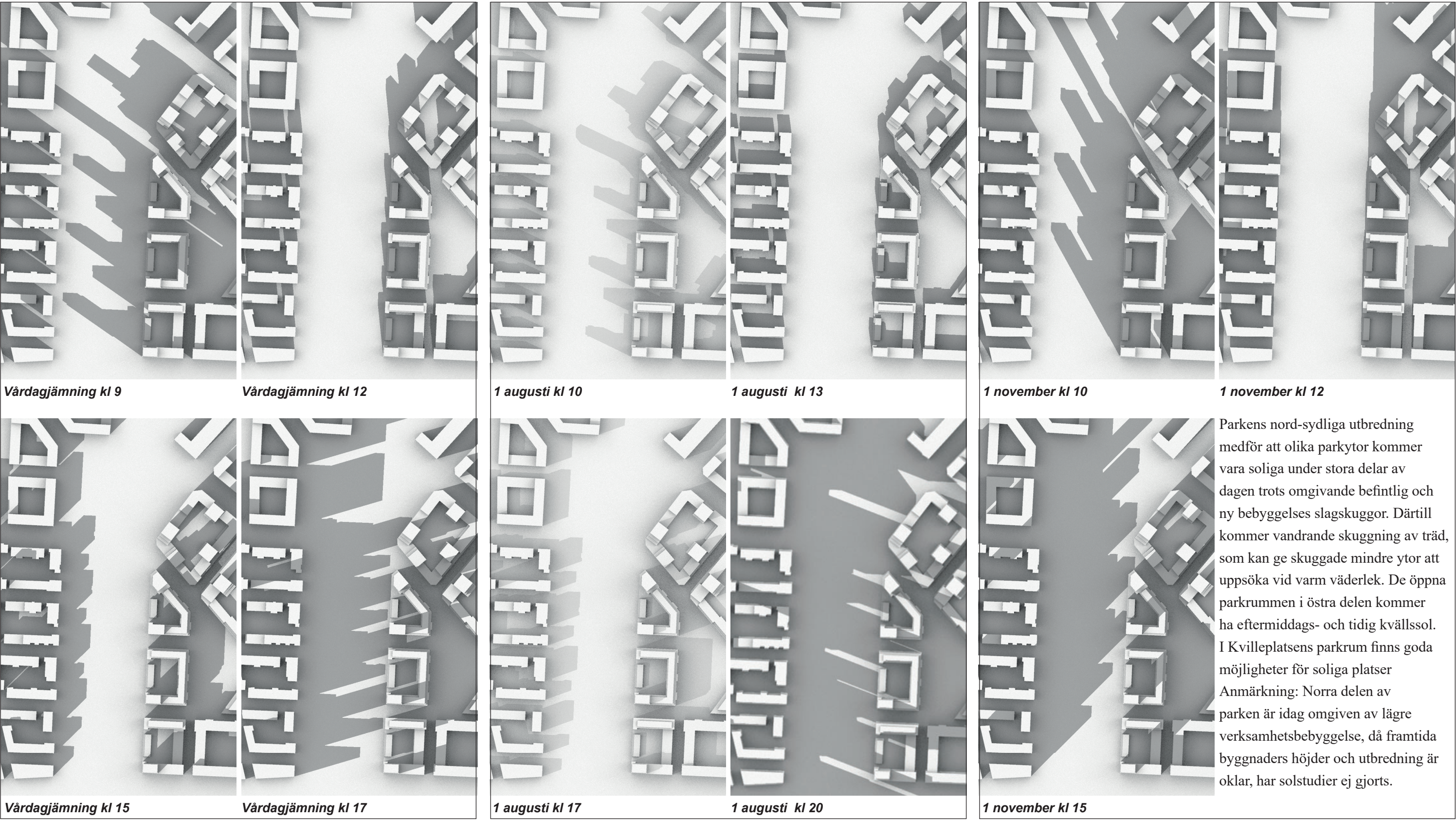




Ledningar

Inom området finns många befintliga ledningar, främst i form av dagvattenledningar som mynnar i bäcken. Nytt dagvattensystem inom Backaplan detaljplan 2 och 3 medför både ombyggda och nya utlopp för att avleda dagvatten från planerade kvarter och gator i enlighet med gällande dimensioneringskrav. Dagvatten kommer att fördröjas och renas i kvarter, gator och bostadsnära parker före avledning till Kvilebäck. Anläggandet av ny trafikbro vid Kvileplatsen kommer sannolikt medföra flytt av kombinerade ledningar och dagvattenledningar, inklusive utlopp 5 och eventuell utlopp 6. Dagvattenutloppen placeras i samråd mellan Kretslopp och vatten, Exploateringsförvaltningen, Miljöförvaltningen och projekterande ledningskonsult för bästa läge i förhållande till hydraulik, träd, ekologiska och morfologiska funktioner. Utlopp 1, 2, 3 och 4 har avstämda lägen. Endast mindre justeringar kan komma att behövas för att anpassa till strandlinjen. Nytt läge för utlopp 5 behöver specificeras i det fortsatta arbetet med parkförslag, broutformning och ledningsamordning. Till utlopp 5 avleds idag tidvis utspätt bräddat avloppsvatten. Fr.o.m 2025 planeras dagvatten från dagvattendiket längs Björlandavägen och Slätta damm vara anslutet till utloppet, vilket förväntas minska behov av bräddningar samt förbättra hydrologisk regim. I framtiden planeras dagvatten från Väster om Kvilebäck (i planprogramområdet) anslutas till utlopp 5. Anläggandet av ny trafikbro vid Kvileplatsen kommer medföra flytt av ledningar och utlopp.

Längs norra parkens östra sida återfinns en djupt liggande spillvattenledning som begränsar möjligheten att förändra bäckens morfologi i större omfattning. Flytt av ledning har utretts med kostnaden anses bli för hög och ny möjlig placering skulle förhindra utvecklingen av parkrummets erforderliga trädstruktur mot öst. Parallellt med spillvattenledningen löper en systemkritisk ytlig gasledning med tillhörande optokabel. Inom markerad sträcka på planfigur ska gasledning flyttas för att ge möjlighet att utveckla parkrummet norr om Kvileplatsen, utveckla ekologisk kantzonen och ge vattnet större plats. Gasledningen fortsätter söder om Kvileplatsen längs bäckens östra sida för att sedan vika av österut genom parken. När ekologisk kantzon anläggs kommer hänsyn behöva tas till ledning. Grundläggning för ny gångbro kommer behöva anpassas till ledningen. Se också förslag + ledningar sida 33.





Förslag översikt - Gläntor och dungar

Karaktär

Den långsmala befintliga parken längs Kvillebäcken utökas till en bredare grönpärlad och delvis naturlig park med vattendraget som ryggrad. Parken kommer utveckla, värna och bidra med nya ekosystemtjänster. Parkens stomme byggs upp av befintlig och ny vegetation, övrig materialanvändning minimeras för att minska klimatavtrycket och används vid utvalda platser. Öppna gläntor omges av trädungar och blir rum för olika typer av vistelse och aktivitet. Mot intilliggande "Deltavägen" i södra delen samt mot befintliga parkeringsytor i norr förstärks rummen av lägre kullformationer. Längs bäcken utvecklas en kantzona som längs norra delen får större inslag av träd i dungar, medan södra delen ges en öppnare karaktär främst för att inte störa knölnatens livsmiljö.

Rörelse

Parkens gångstruktur fångar upp logiska rörelser från omgivande bebyggelsestruktur, både befintlig och planerad. I strukturen ingår också ett antal kopplingar över bäcken i form av befintliga och nya broar. I norra delen planeras för 1-2 nya gångbroar samt en bredare gång- och cykelbro som förbinder Promenadstråket över Kvillebäcken, denna ligger norr om DP3. I höjd med den befintliga lekplatsen och förlängningen av Rundbäcksgatan skall en ny bro byggas, denna bro är genomförbar inom närmre tid. Sedan tidigare finns



planstöd över vattenyta och på västra sidan genom ett antagande av DP2 ges planstöd också för östra sidans fundament.

En av parkens huvudfunktioner blir det rekreativa stråket längs bäcken, där besökaren får röra sig i ett stycke skapad natur i kontrast mot omgivande kvartersstad. Ett stråk som på sikt ska utvecklas längs Kvillebäckens hela sträckning genom staden.

Rörelsestrukturen inom parken ges en gestaltning med lätt slingrande parkvägar som passar i parkens övriga karaktär och uppmuntrar lugnare tempo. Från Kvilleplatsen och norrut breddas vägen för separerad gång- och cykeltrafik.

Platsbildningar

Utöver de större parkrummen - "gläntorna" tillskapas ett antal platser. I noder där besökare antrar parken återfinns mindre platser med möjlighet att vänta och mötas. I parkens mitt vid Kvilleplatsen planeras ett flertal platser som kopplar mötet mellan park och kvartersstad. Där Swedenborgsgatan mynnar från sydost skapas en torgplats i västerläge vars uttryck återspeglas norr om platsen i mötet med parken.

Inom den ekologiska kantzonen utformas platser med vattenkontakt i form av spänger med sittmöjligheter.

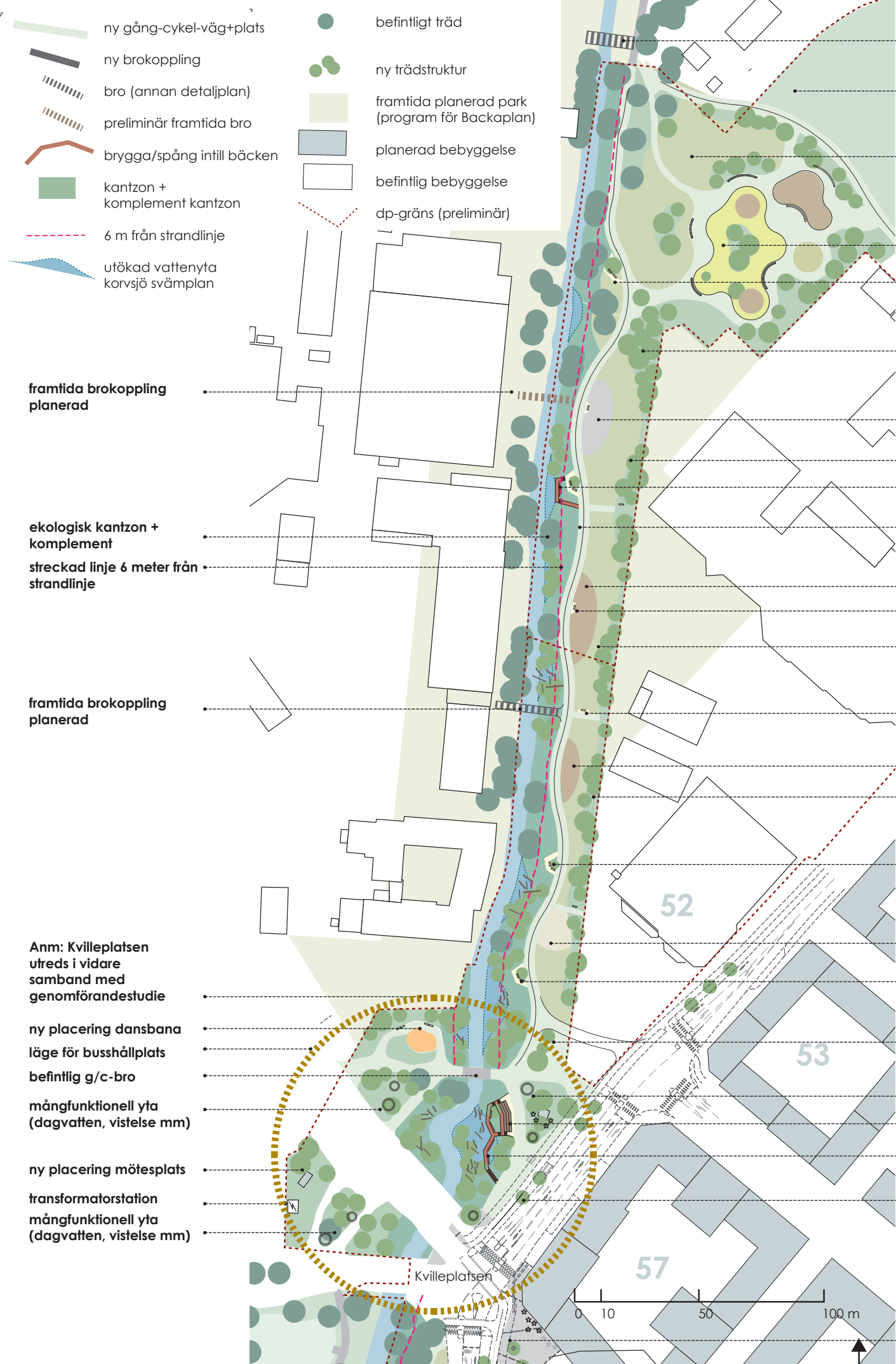
Längs hela gångnätet placeras sittplatser i olika lägen med olika upplevelser, både för vila, avskildhet och möten.

Programmering

Längst i norr planeras den stadsdelslekplats som skall inordnas i parken. Den blir ett komplement till den befintliga lekplatsen i söder och kopplas samman med DP3s norra kvarter som ska innehålla skolor, idrottshall, promenadstråk och park. De mindre gläntorna i området norr om Kvilleplatsen kan inrymma aktiviteter såsom utegym och/eller hundpark.

I södra delen finns utrymme för större öppna rum med flexibla ytor för aktiviteter såsom picknick, kubb och bollek.





framtidiga brokoppling ingår i Promenadstaket som löper genom hela Backaplan

anslutande parkrum med idrottsinnehåll

öppna grönsytor inramade av trädgrupper

stadsdelslekplats tema 'Skattkammaren' rumsligt avgränsad med träd och planteringar (Anmärkning, denna del skall anpassas för att knytas samman med parkstruktur i öster som är under utredning)

sittplats

fruktlund i ängsyta

hundpark

fruktlund i ängsyta

spång i vattenbrynet + sittplats

gång/cykelstråk 4.5 m, separerat

utegym del 1

sittplats

träddunge

sittplats

utegym del 2

träddunge

sittplats

samlingsplats med grill

sittplats

mångfunktionell yta (dagvatten, vistelse mm)

plats med ev kioskbyggnad/uteservering sittplatser

sittrappa

spång i vattenbrynet

läge för busshållplats

torgyta

Förslag norra delen



Bildkälla: Central Park Conservatory



exempel kioskbyggnad vid Kvileplatsen



Förslag södra delen



Material, vegetation och utrustning

Parken gestaltas med enklare utformning i material, där den gröna stommen spelar huvudrollen och ger karaktär och identitet. Hårdgjorda ytor minimeras till förmån för infiltrerbara. Här och var förelås mer anordnade och påkostade beståndsdelar som står i kontrastverkan till den ostyriga grönskan. Exempelvis stadsdelslekplatsen, gångbron, spängerna, entréplatserna och de vattennära platserna.

Markmaterial

I gångvägar används asfalt med en inramning av granitkantstöd alternativt en fris med storgatsten. Övriga hårdgjorda ytor föreslås utföras med stenmjöl, skall förankras hos Stadsmiljöförvaltningen med hänsyn till drift- och underhåll. Vid entréer och platsbildningar kan inslag av naturstensplattor förhöja upplevelsen av kvalitet och omsorg.

Utrustning

Material i utrustning skall vara robust och inneha grova dimensioner för att tåla slitage. Trä, stål och sten väljs huvudsakligen för att passa in i i parkens gestaltning. Längs gånstråket föreslås jubileumstolpbelysning medan övrig ljussättning anpassas till platsens uttryck och funktion.

Vegetation

Parkens trädstruktur ska komplettas med många träd med stor variation. Träden ska bidra med biologisk mångfald i form av livsmiljöer, samt rekreativa värden i form av blom, bär, utspring, höstskrud och vintersiluett. Träd med odlingsvärd frukt och bär skall planteras där det är lämpligt.

Ett trädprogram för hela Backaplan är under framtagande av exploateringsförvaltningen och skall vara styrande i val av arter och sorter.

Ett buskskikt kompletterar träden och skapar rumslighet prydnadsvärden och livsmiljöer för djur. Trygghetsfrågan skall vara i fokus när val och placering av buskar görs. I anslutning till lekplatsen kan lekmiljöer för barn delvis byggas upp av tåliga buskar.

Fältskiktet ska bestå av en rad olika vegetationstyper. Delar blir klippt gräs för att ge förutsättningar för vistelse i form av lek, spel och picknick. Intill platser för vistelse kan inslag av perennplanteringar med pollinerare i åtanke förläggas. På kullar och i anslutning till kantzonen kan ängsmark/höggräs anläggas.

En variation i storlek på nyplanterade träd förelås för att uppnå önskat resultrat i relation till kostnad, upplevelse och framtida drift. Exempelvis kan bestånd av friväxande alträd i mindre kvalitet sättas i kantzonen, medan större exemplar av stamträd bör planteras i exempelvis parkens södra del mot ”Deltavägen/ Kvillebäcksvägen) där det är avsaknad av befintlig trädvegetation och snabbare resultat eftersträvas. Färdiga mattor av äng och strandvegetation skall användas för snabbare etablering, undanhållande av vass samt lägre drift.

Vegetation i kantzonen se också separat avsnitt sida 26

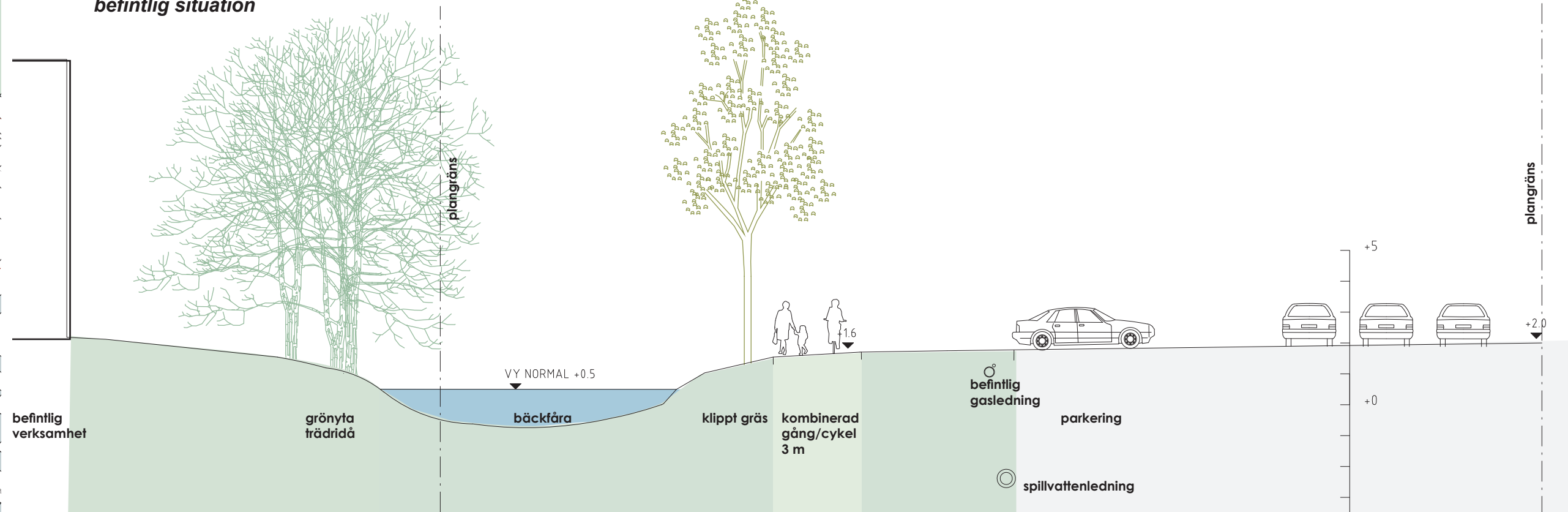
Val av utrustning, ytskikt och material i spänger och bro görs samband med projektering och i samråd med stadsmiljöförvaltningen avseende driftsfrågan.

Parkförslagets övergripande detaljering innebär att många delar både kvarstår och skall utvecklas. I samband med det skall eventuella behov av dricksvattenfontän, vattenposter och ev el till funktioner utredas.

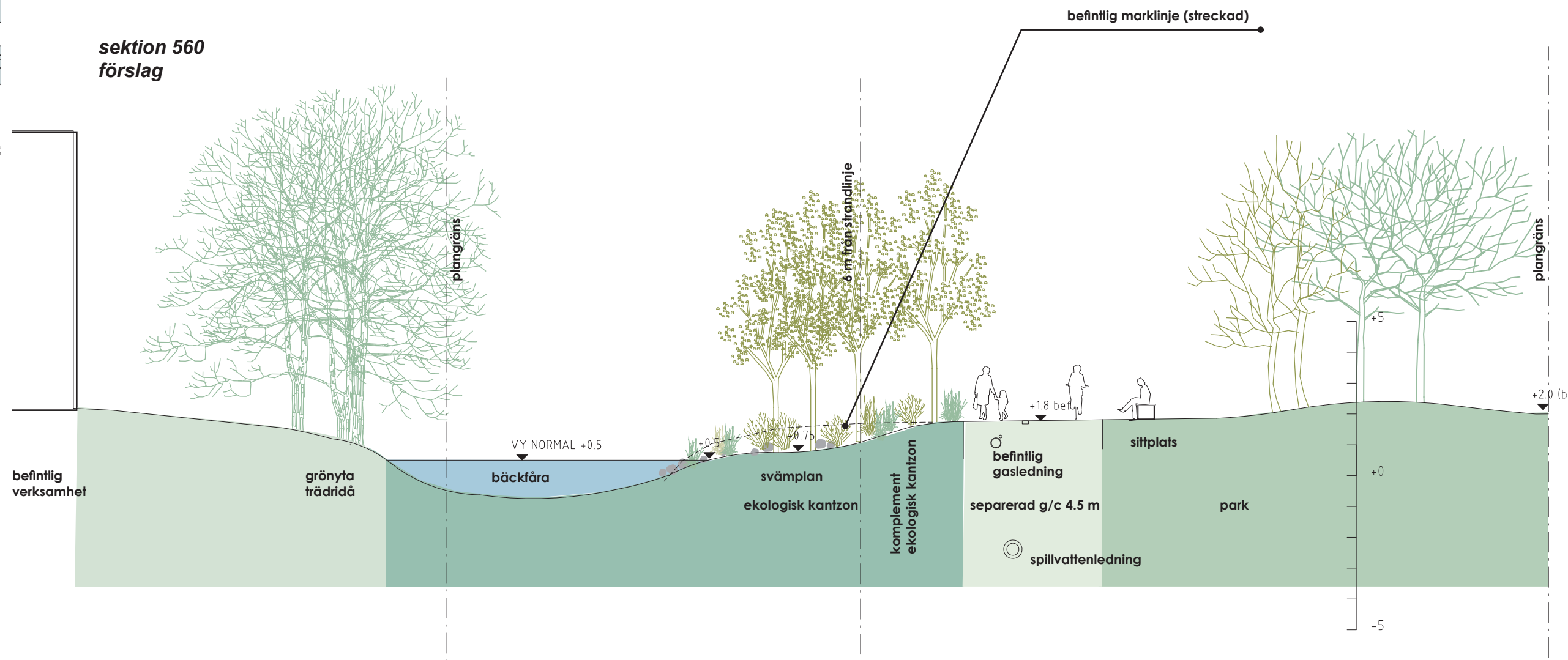




sektion 560
befintlig situation

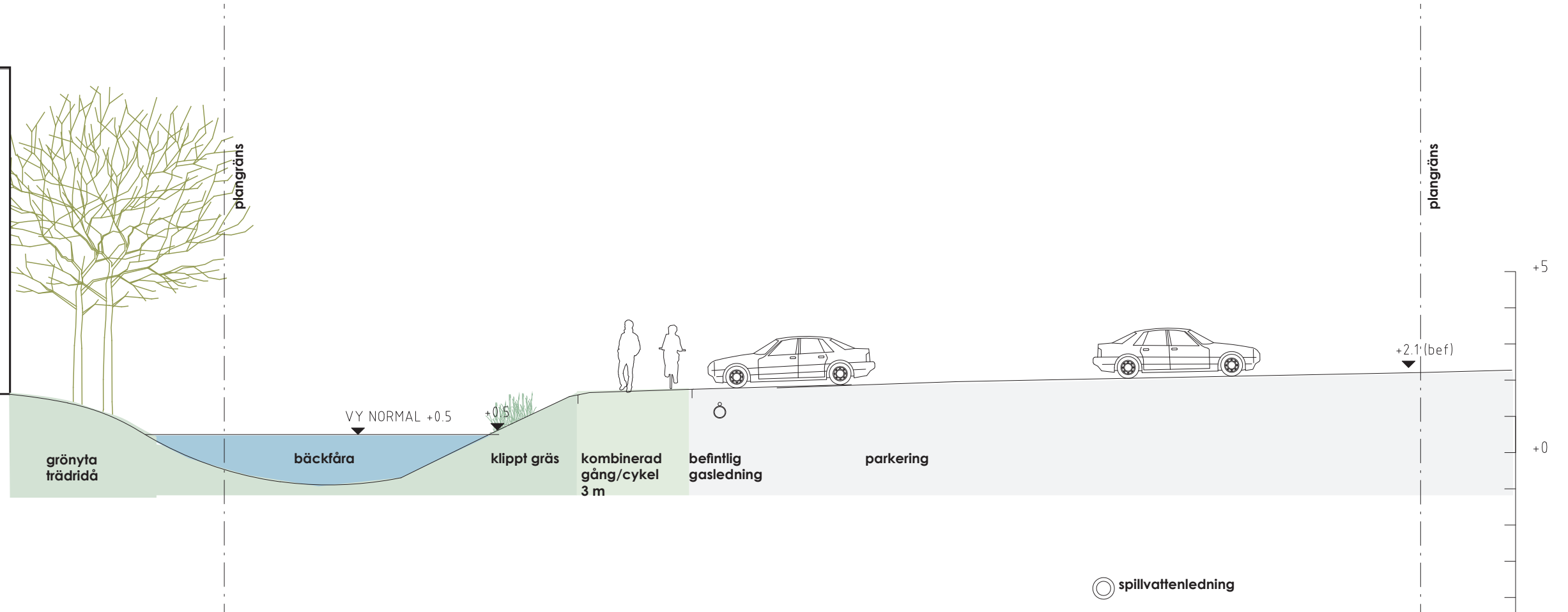


sektion 560
förslag

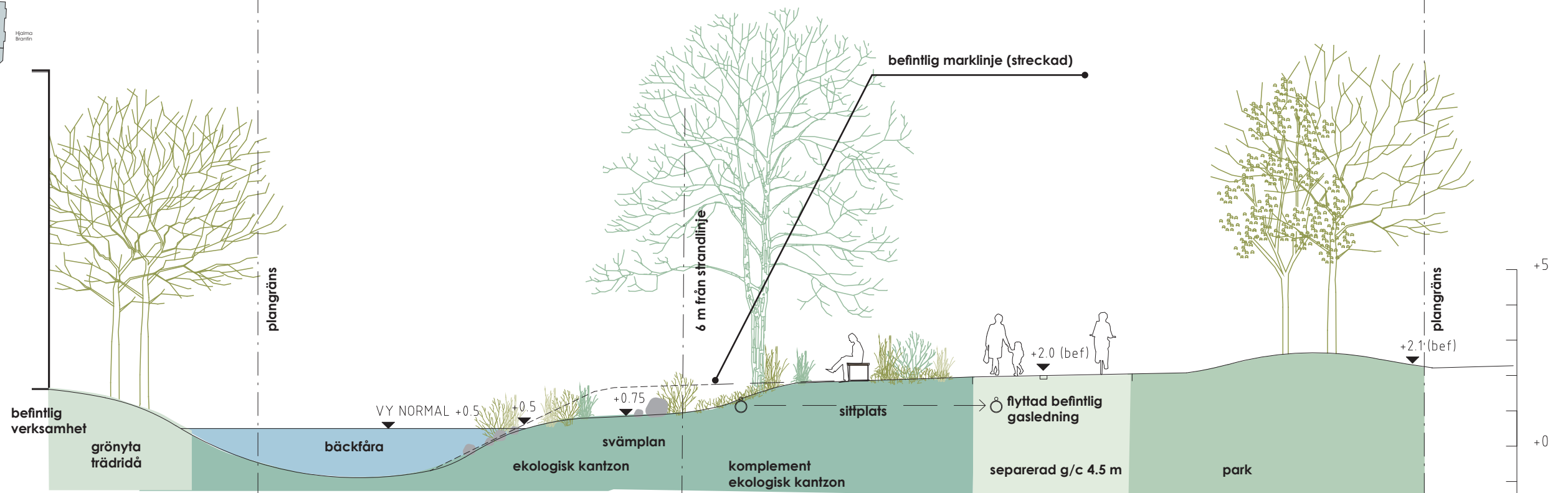


sektion 498
befintlig situation

Sektioner

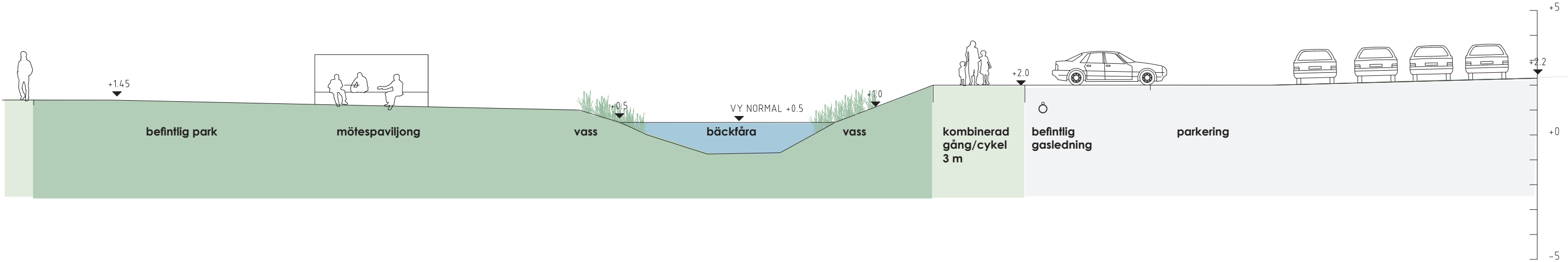


sektion 498
förslag



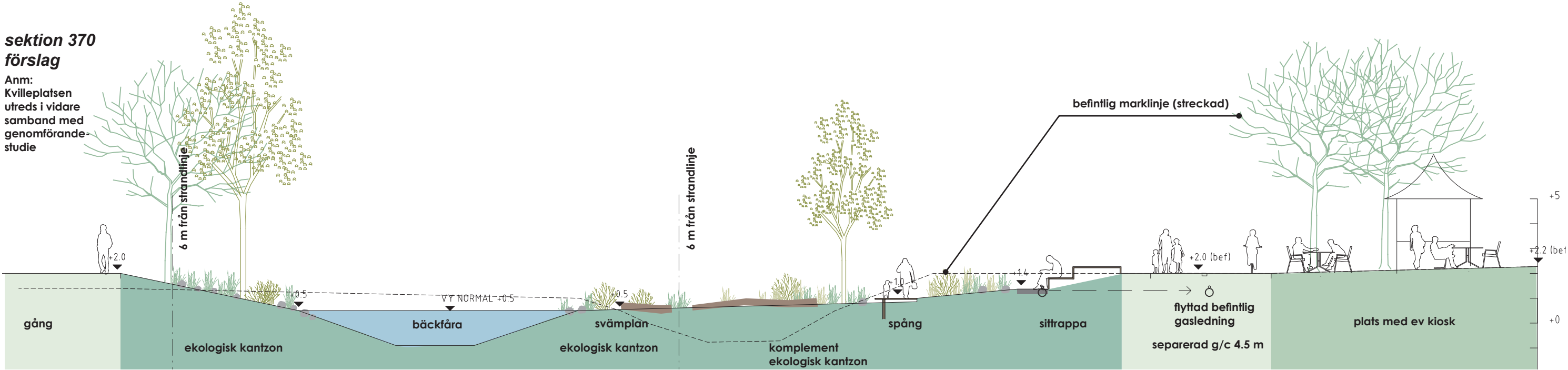


sektion 370
befintlig situation

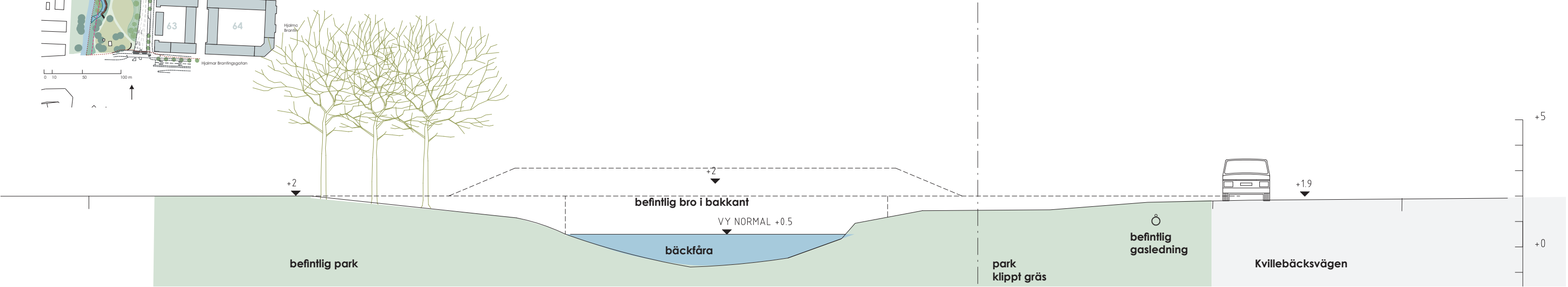


sektion 370
förslag

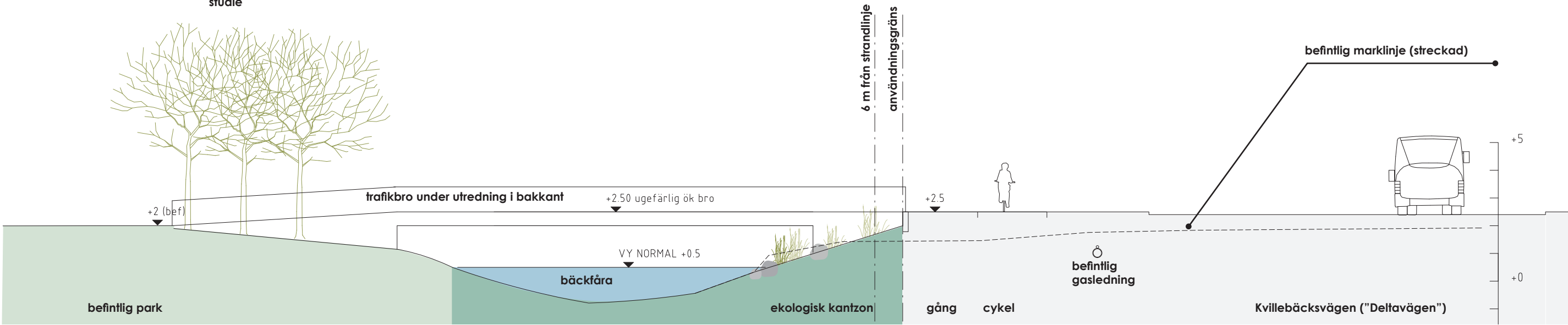
Anm:
Kvilleplatsen
utreds i vidare
samband med
genomförande-
studie



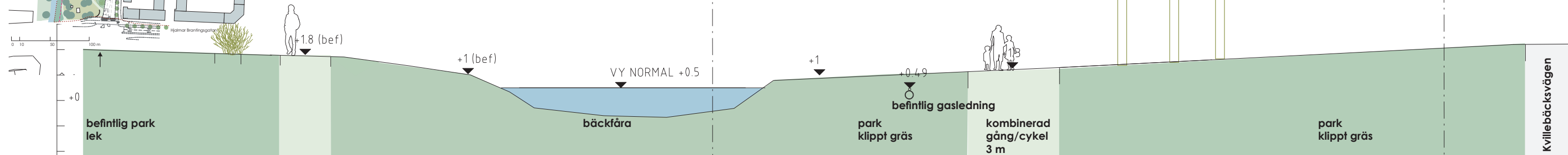
sektion 310
befintlig situation



sektion 310
förslag
Anm: Kvilleplatsen utreds i vidare samband med genomförande-studie

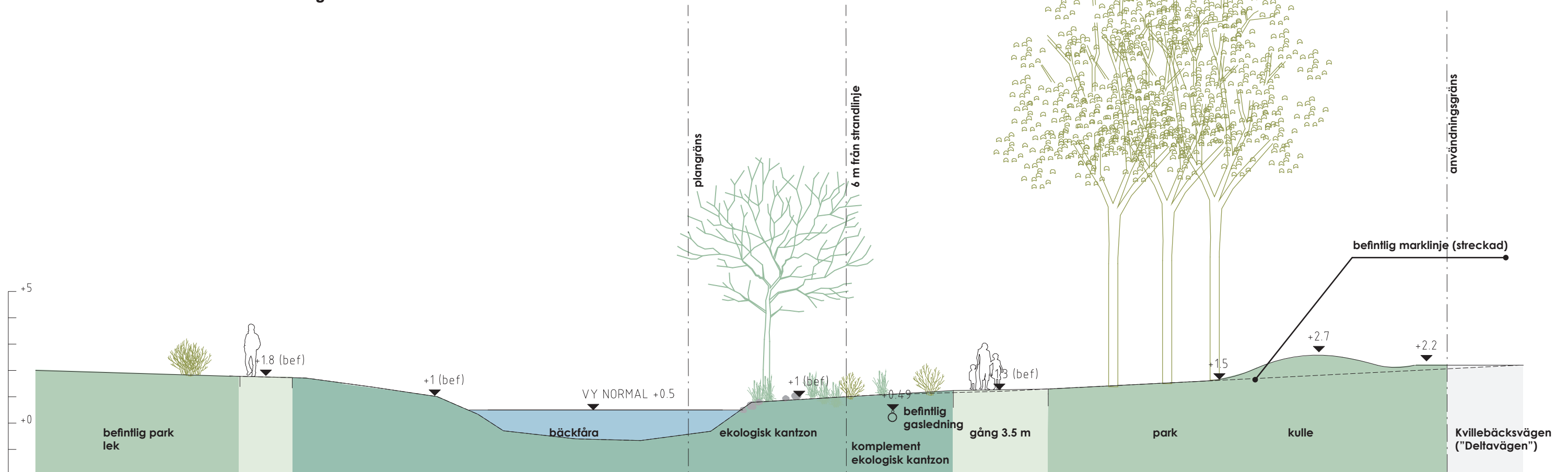


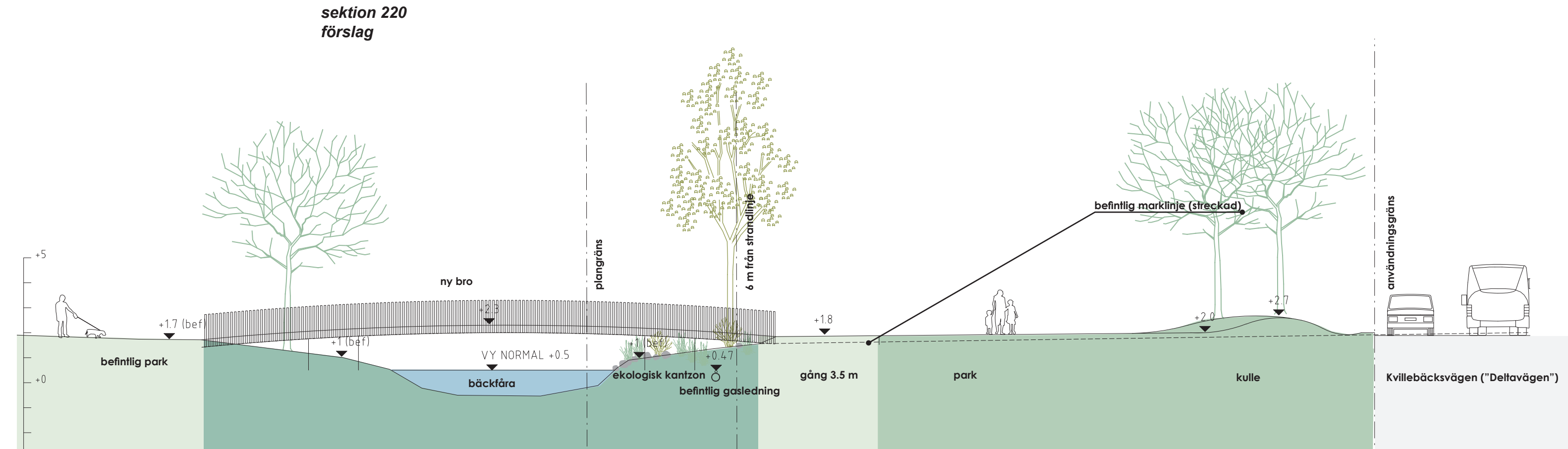
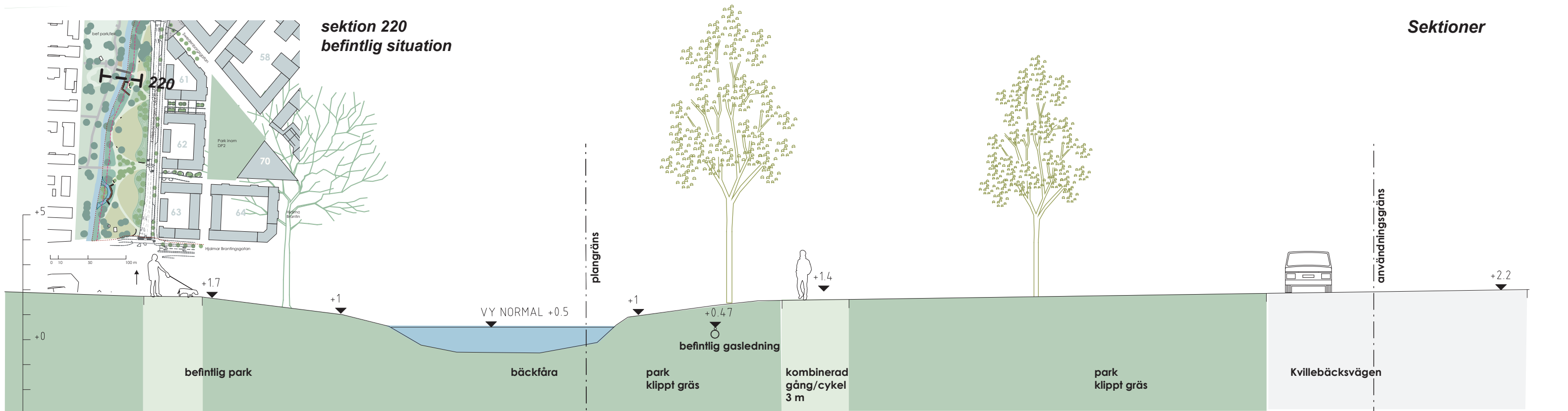
sektion 253
befintlig situation



Sektioner

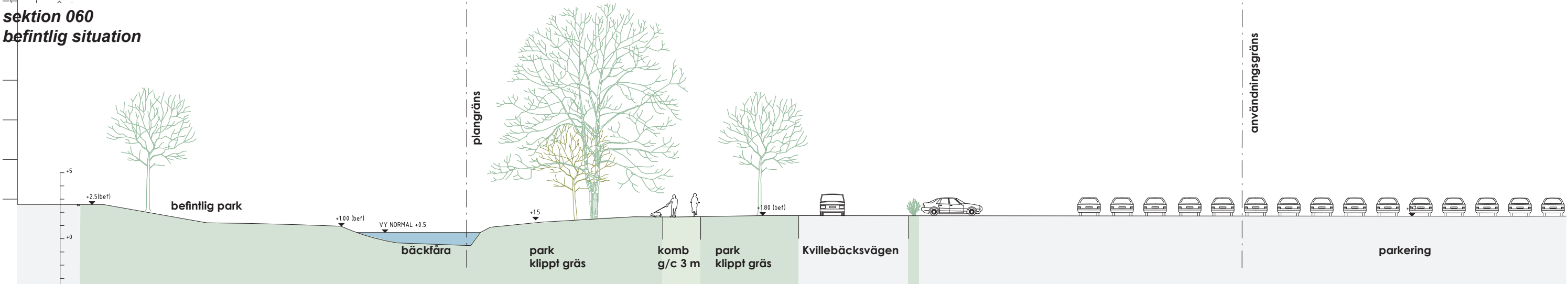
sektion 253
förslag



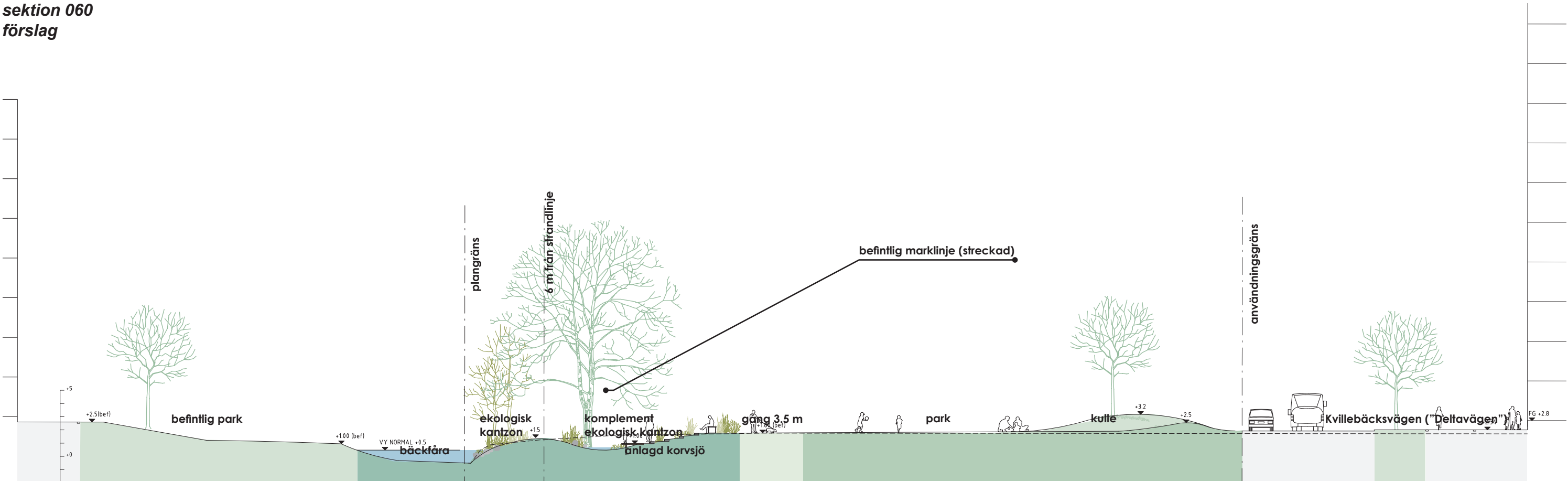




sektion 060
befintlig situation



sektion 060
förslag



Parkens ekosystemtjänster

Parken skall värna och stärka befintliga ekosystemtjänster samt bidra med nya. De viktigaste tjänsterna är:

Stödjande ekosystemtjänster

Kvillebäcksparkens utveckling innebär stor förbättring av stödjande ekosystemtjänster, dess gröna prägel med en generös kantzon kommer gynna stor mångfald i växtmaterial och livsmiljöer.



Livsmiljöer genom bland annat:

- Värna knölnatens livsmiljö (södra delen)
- Behåll befintlig träddrå
- Skapade svämplan/flackare slänter nya biotoper
- Variation slutna delar - öppna delar
- Ängsytor, flerskiktad vegetation mm



Biologisk mångfald genom bland annat:

- Hög diversitet i växtval, inhemskt material i kantzoner, inslag av exoter för större resiliens i övriga delar
- Tidiga pollenkällor, fuktgivande, bärande och blommande växtmaterial



Bildkälla: Garten Studio

Kulturella ekosystemtjänster

Sambandet mellan de stödjande ekosystemtjänsterna inom parken såsom biologisk mångfald och livsmiljöer och parkens kulturella ekosystemtjänster är starkt. Genom att vistas i grönska ökar det mentala välbefinnandet och upplevelsen av årstidernas skiftningar i den variationsrika vegetationen motiverar motionsrundan året om. Parkens olika rum för vistelse och aktivitet ger förutsättningar för social interaktion genom möten, att bli sedd och se andra.



Mentalt välbefinnande genom möjlighet till:

- Lugn och ro på en bänk inom den ekologiska kantzonen
- En promenad genom färgstark höstskrud
- Ladda med fågelsång och humlesurr en kvart före jobbet



Fysisk hälsa genom möjlighet till:

- Löptur längs bäcken, med stopp vid utegymmet och sedan vidare genom Promenadstråket
- Öppna ytor för spontanidrott och lek



Social interaktion genom möjlighet till:

- Stadsdelslekens miljö stimulerar friare rollerkar, där barn och föräldrar kan hitta varandra
- En svängom på dansbanan
- Mattar, hussar och hundar möts i hundparken.



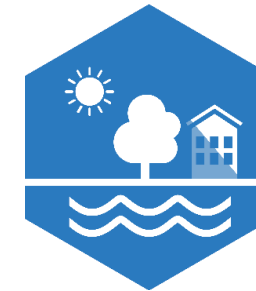
Kunskap och inspiration genom möjlighet till:

- Studier och upplevelser av olika naturtyper i en innerstadskontext och därigenom en utvecklad ekologisk läskunnighet

illustrationer ekosystemtjänster
upphovsrättsinnehavare: New Division/Boverket

Reglerande ekosystemtjänster

I parkens utformning har möjligheten till att klimatanpassa genom att omhänderta mer vatten beaktats med utrymme för ökade volymer för vatten i bäcken. Stora idag hårdgjorda ytor och klippta gräsytor omformas till mångfacetterade, gröngjorda ytor och bidrar till ett flertal reglerande ekosystemtjänster



Reglerande av lokalklimat

- Träd (och planteringar) som med tiden blir stora bidrar med jämnare temperatur, ökad luftfuktighet, skugga och vindskydd.



Rening och reglering av vatten

- Stor andel hårdgjord yta blir grön och infiltrerande
- Större sektion i bäckfåran, med svämplan, korvsjö och skapad meanderbåge
- Stora trädkronor kan fördröja ansemlig mängd dagvatten
- Växter i en flackare kantzon kan binda föroreningar från översilat dagvatten.



Luftrening

- Parkens befintliga och nya grönstruktur, främst trädkronor, filtrerar och fångar upp föroreningar



Skolelever från Bräckeskolan fångar plankton

Bildkälla: Rapport Plankton i Kvilleån (foto Minna Seppänen Panas)



Bäckens morfologi norra delen

Dagens raka bäckfåra får en förbättrad morfologi inom parkens norra del. Generellt flackas slänter ut och utvecklas till ekologiska kantzoner, här och var grävs ytor ut för svämplan för att ge strandlinjen ökad flikighet och skapa bättre förutsättningar för växt- och djurliv. Längs del av sträcka kan de intilliggande ledningarna (gas och opto) sannolikt flyttas och medgör större möjligheter att förbättra morfologin. Norr om Kvilleplatsen ges vattnet en större yta, bäckfåran grävs om i en bågform (konstgjord meanderbåge) och en större svämplansyta tillskapas. Denna ersätter den blåsformade damm som idag finns och delvis hamnar under ny bro.

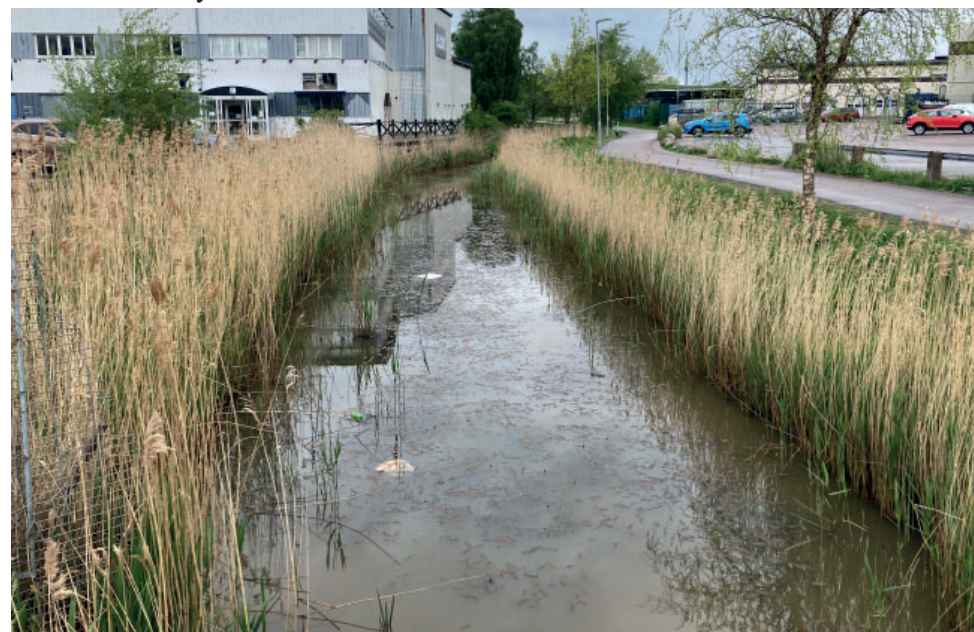


Bild från dagens situation norr om den befintliga gång- och cykelbron.



Svämplan med varierad, flerskiktad vegetation och död ved. Referens Delsjöbäcken

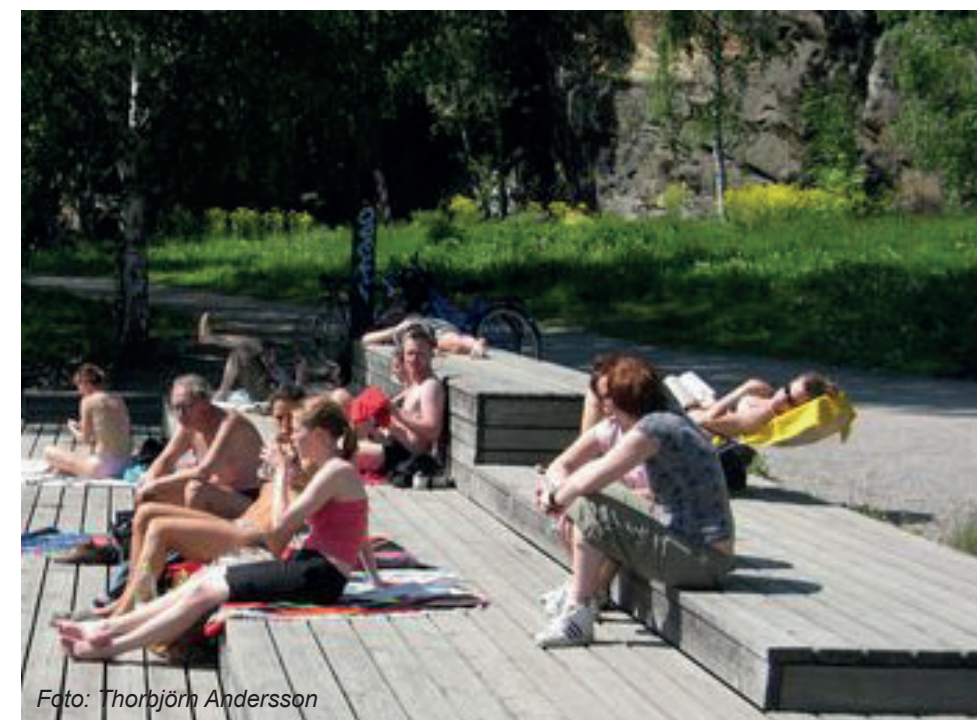
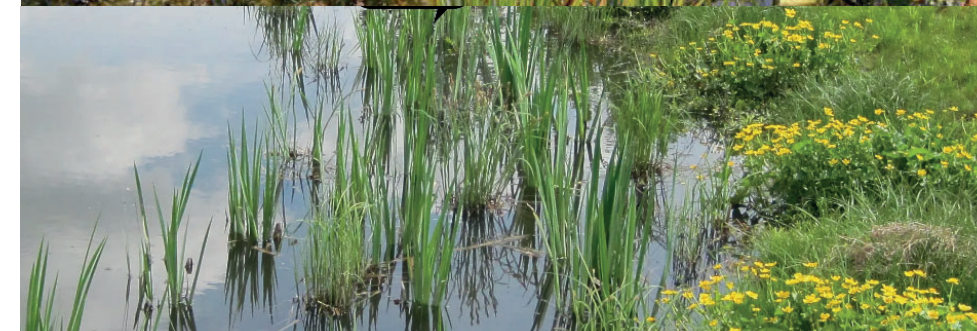
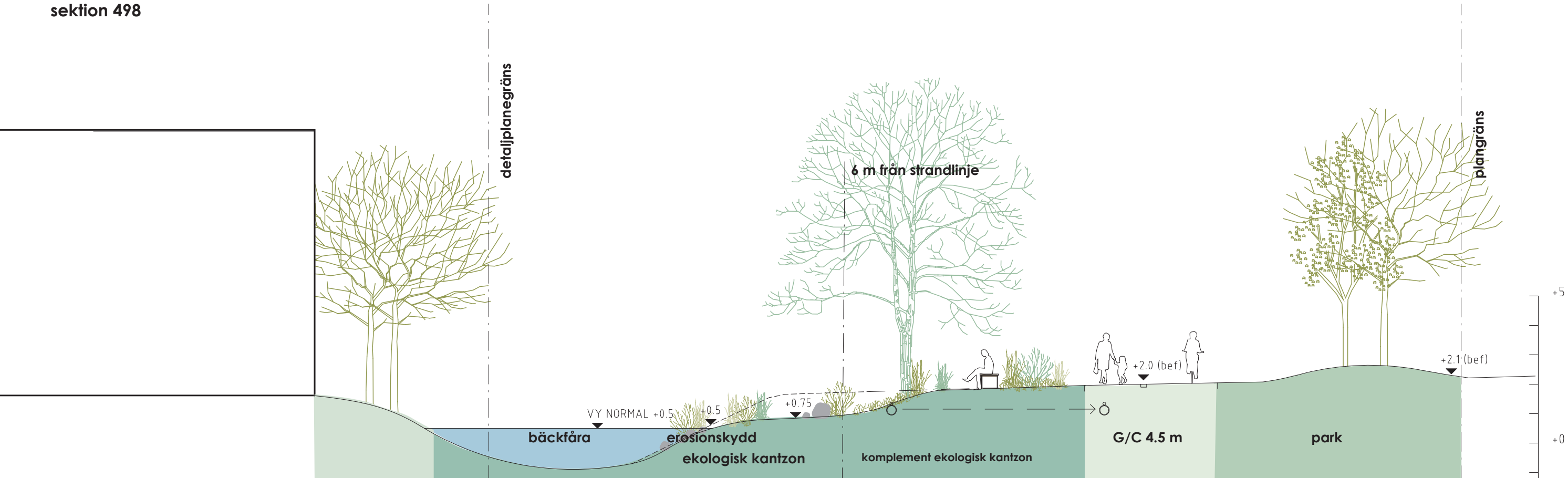


Foto: Thorbjörn Andersson

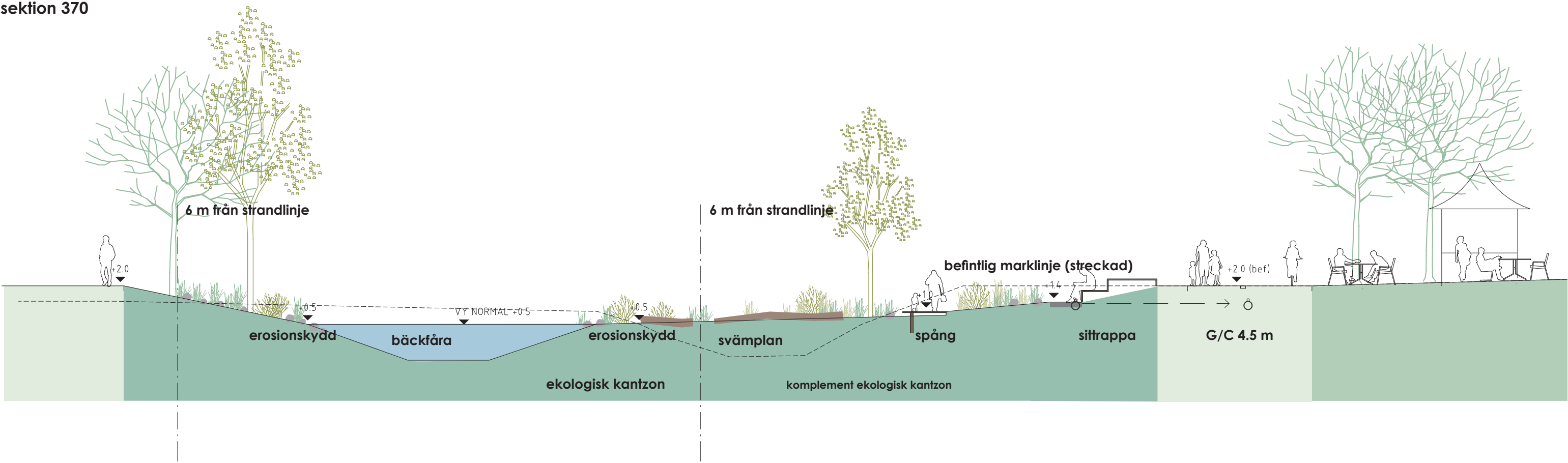


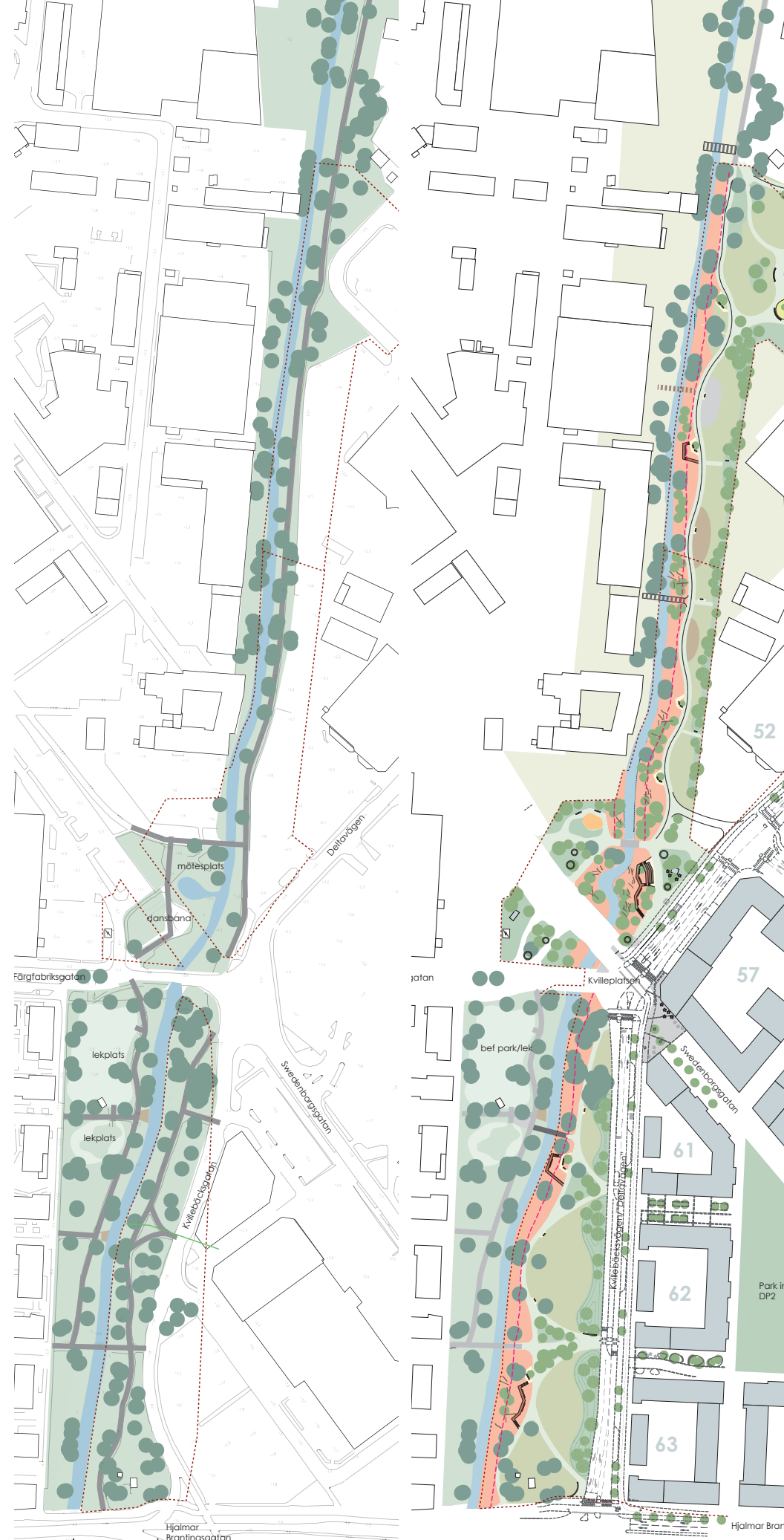
Referenser för ytan norr om Kvilleplatsen där en omgrävning av bäckfåran görs och en större svämplansyta tillskapas. En större plats med social funktion förläggs i fint solläge.

sektion 498



sektion 370





Ekologisk kantzón

Inledning

Förslaget utgår från PM: Kvillebäckens kantzoner inom Backaplan detaljplan 2 (fd park- och naturförvaltningen 2021) och avser att konkretisera dess mål och syfte utifrån platsens nu kända förutsättningar och genomförbarhet.

För att inte påverka knölnatens livsmiljö mer än nödvändigt har utgångspunkten att påverka så lite som möjligt i bäckens södra del, där knölnaten har som störst förekomst. Dagvattenutlopp (nytt och förändrat), erosionsskydd och en ny gångbro anses dock vara prioriterade åtgärder, men skall så långt som möjligt ta hänsyn till knölnaten. Utvecklingen av den ekologiska kantzonen ovan vattenlinje vid normalvattenstånd skall också utföras med hänsyn till knölnaten, och ske etappvis för att inte störa hela beståndet vid samma tidpunkt.

Förslag

Inom Kvillebäcksparken förädlas den idag klippta och branta grässlånten intill bäcken till en variationsrik kantzon med höga ekologiska värden. Utveckling av kantzonen möjliggörs intill bäckens östra sida samt ett mindre område på västra sidan i höjd med Kvilleplatsen. Möjlig zon att utveckla hänger samman med ram för finansiering och åtkomst till kommunal mark inom de aktuella detaljplanerna.

Kantzonen utgörs av området mellan strandlinje och parkväg. Här och var inom zonen anordnas platser för vistelse och vattenkontakt för besökare. Både genom tillgängliga sittplatser intill vägen och trappstigar ner till enklare spänger intill bäcken.

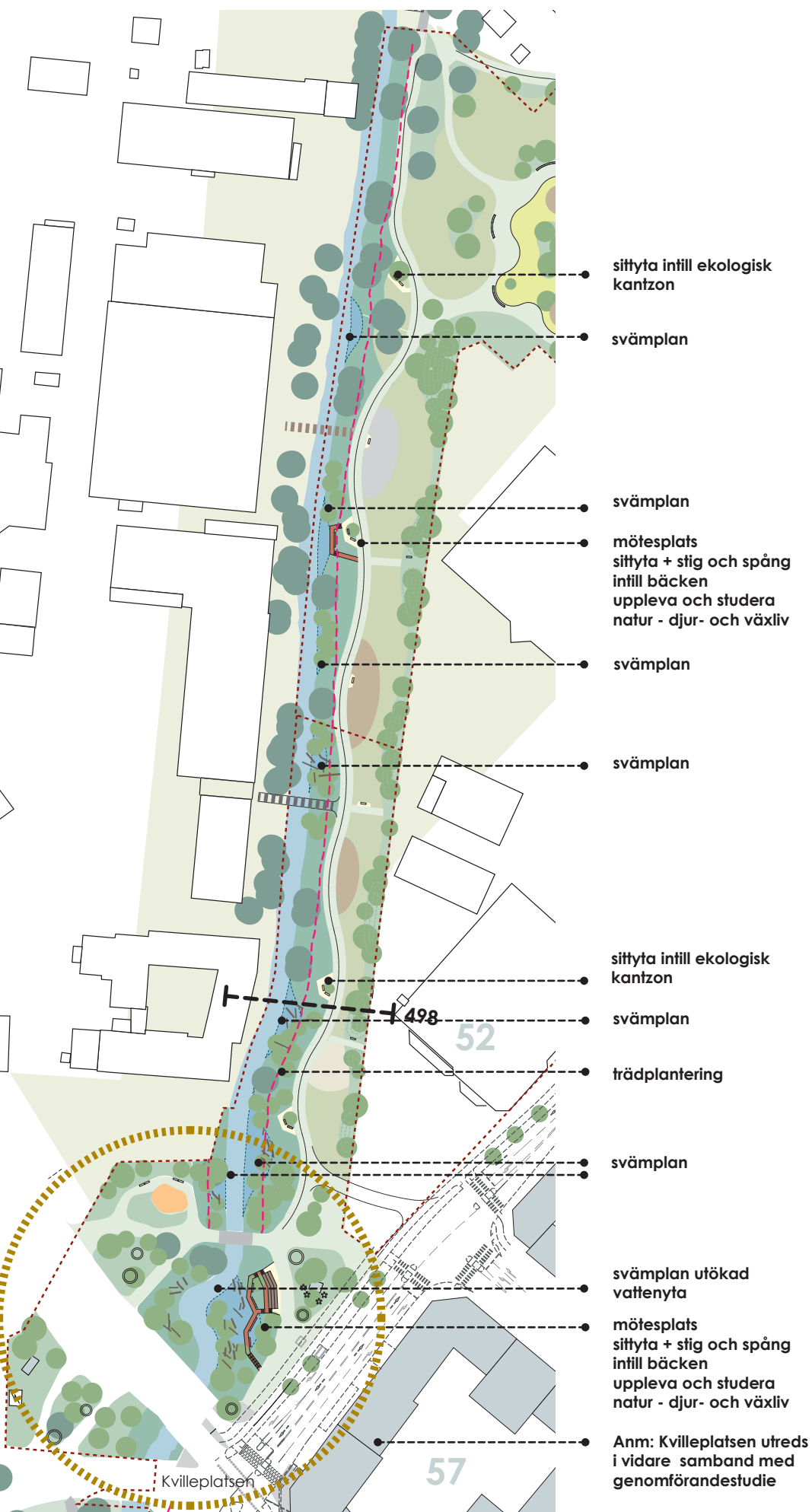
Den rätta, befintliga parkvägen ges en mjukt slingrande form och zonen varierar därmed i bredd.

Indelning och beräkning av zon

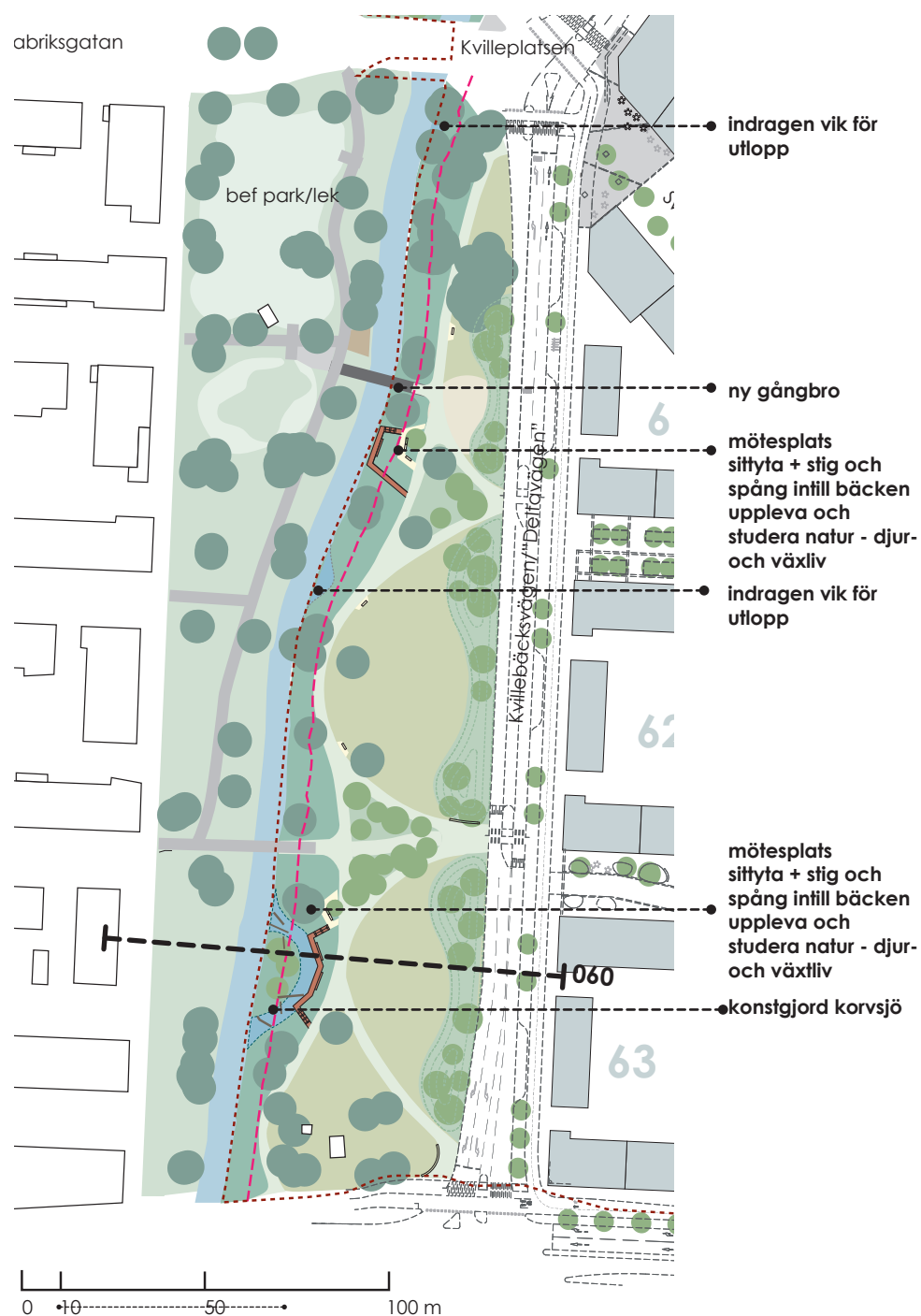
En parallell 6 meter bred zon längs tillgänglig befintlig strandlinje innebär en yta av ca 5500 m². Detta är vad som regleras i plankarta som ekologisk kantzon. Utöver det föreslås ytan mellan ekologisk kantzon och ny gångväg bli ett komplement till kantzonen som utfomars likvärdigt. I förslaget utgör dessa ytor sammantaget ca 9 000 m², exklusive platser/stigar och spänger. Den väl tilltagna ytan motiverar att parkens övriga ytor huvudsak programmeras med sociala och rekreativa värden som huvudsyfte och då med konsekvens att mer än 15% av ytan blir anlagd, vilket blir ett avsteg från program för Backaplan samt PM: Kvillebäckens kantzoner där det rekommenderas att inom 30 m från befintlig strandlinje skall max 15% av ytan anläggas/hårdgöras. Beräkningar har utförts på ett tillskapat erforderligt gångvägssystem samt mindre mötesplatser och redan då är den rekommenderade andelen maximal anlagd yta är svår att understiga.

Anläggandet av parken inom detaljplan 2 samt 3 kommer medföra att ca 2 ha idag hårdgjord yta omvandlas till parkmark som i stor omfattning blir gröngjord.

Norra delen - åtgärder och förslag inom kantzon



Södra delen - åtgärder och förslag inom kantzon



Hänvisning: sektioner se avsnitt om morfologi



Vegetation

Kantzonen föreslås få olika karaktär och uttryck längs sträckan i parken, dels för att skapa olika livsmiljöer med hög biologisk mångfald och dels för en variationsrik upplevelse för parkens besökare. Öppnare partier varvas med mer slutna partier. Växtmaterial som används skall i huvudsak vara inhemskt. I södra delen skall få nya träd planteras för att inte förändra ljusförhållandena för knölnaten nämnvärt. Här utgörs ytorna främst av lågvuxen strand- och fuktängsvegetation med inslag av buskar. I den norra delen föreslås en på sikt mer sluten karaktär utvecklas med med flerskiktad vegetation och större dungar av exempelvis klippal, *Alnus glutinosa* (inhemskt material). Andra lämpliga träd och buskar är sälg - *Salix caprea*, hägg - *Prunus padus*, Hassel - *Corylus avellana*, vildapel - *Malus sylvestris*, Fågelbär - *Prunus avium*, Skogsolvon - *Viburnum opulus* och silverpil *Salix alba* var. *Sericea*. Också ädellöv i form av enstaka, fritt placerade ekar - *Quercus robur* liksom bok - *Fagus sylvatica*, planteras då en bit från vattenbrynet.

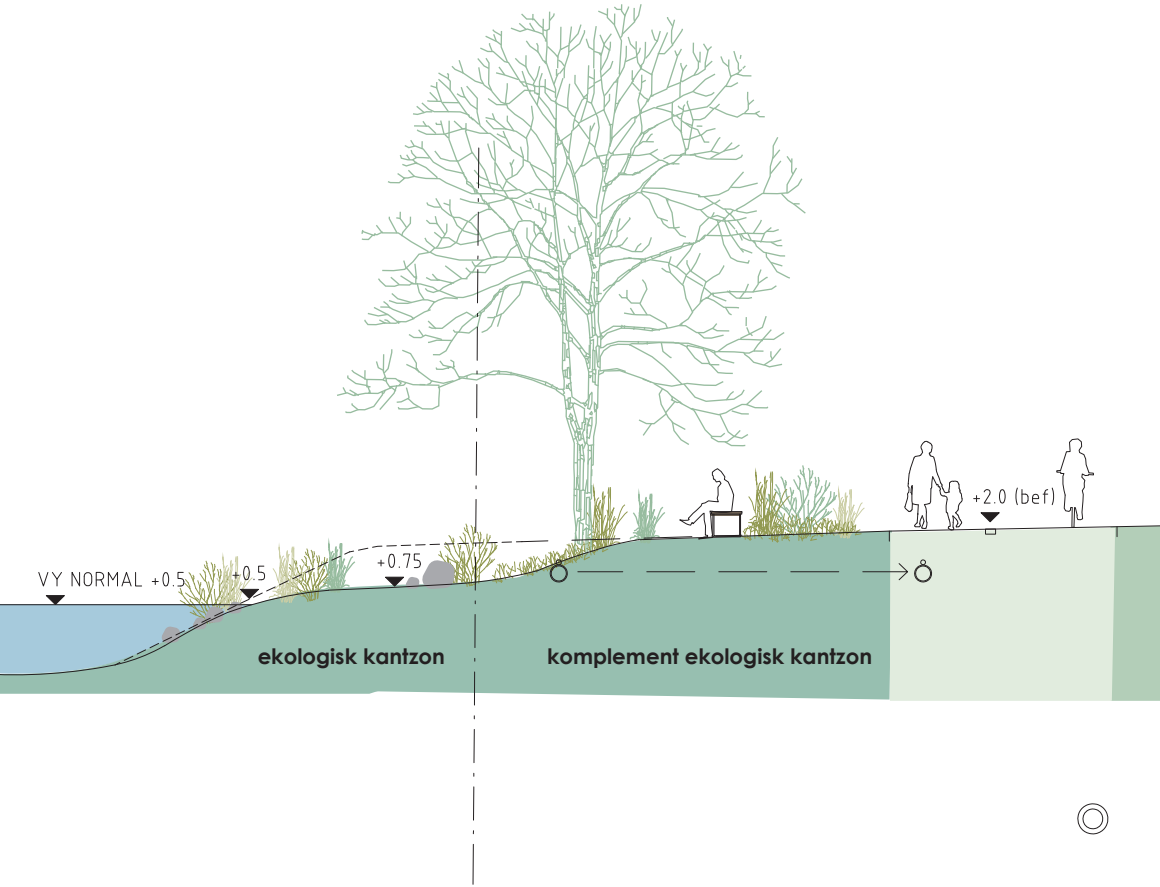
Fältskiktet föreslås utföras med strandmattor och fuktängsmattor för snabb etablering och lägre skötselbehov, inslag av pluggplantor och sådd i partier är också möjligt.



Framtidsvision norra delen.
Referens Delsjöbäcken med karakteristiska albestånd, flerskiktad vegetation och svämplan.

Sociala värden

Här och var inom den ekologiska kantzonen anordnas lugna sittplatser skyddade från det intilliggande gång- och cykelstråket där besökare kan slå sig ner. Enkla trappstigar genom den ekologiska kantzonen ner till vattenbrynet där spänger ger möjlighet till vattenkontakt och att betrakta naturens skådespel. En större trätrappa planeras i anslutning till Kvilleplatsens nod. I höjd med västra sidans lekplats och förläggningen av Rundbäcksgatan skall en ny bro byggas för att stärka tvärkopplingen genom parken och förbinda de kommande kvarteren med befintlig struktur på västra sidan bäcken.



Exempel på spång, plats och brygga för vattenkontakt

Erosionsskydd

Enligt projekterings-PM/fördjupad stabilitetsutredning (Markera 230616) behöver ett kompletterande erosionsskydd utföras längs hela bäckens strandlinje. Erosionsskyddet utförs i vattenlinjen vid normalvattenstånd och kan utföras exempelvis med sten eller strandmatta. Val av erosionsskydd skall anpassas till förutsättningar såsom befintliga trädrötter, påverkan av knölnaten samt önskad karaktär på ekologisk kantzon. I första hand skall mjuka erosionsskydd utföras i form av vegetationsmattor/rullar. En kombination av olika vegetationstyper och med inslag av större sten föreslås för att uppnå ett naturligare uttryck och variation.

Enligt rapporter för MKN-vatten, Detaljplanens inverkan på status och knölnate i Kvillebäcken (Sweco 2025) anses påverkan av knölnaten på sikt bli försumbar om erosionsskydd utförs som vegetationsbaserade.



Erosionsskydd i form av sten och strandrullar/mattor

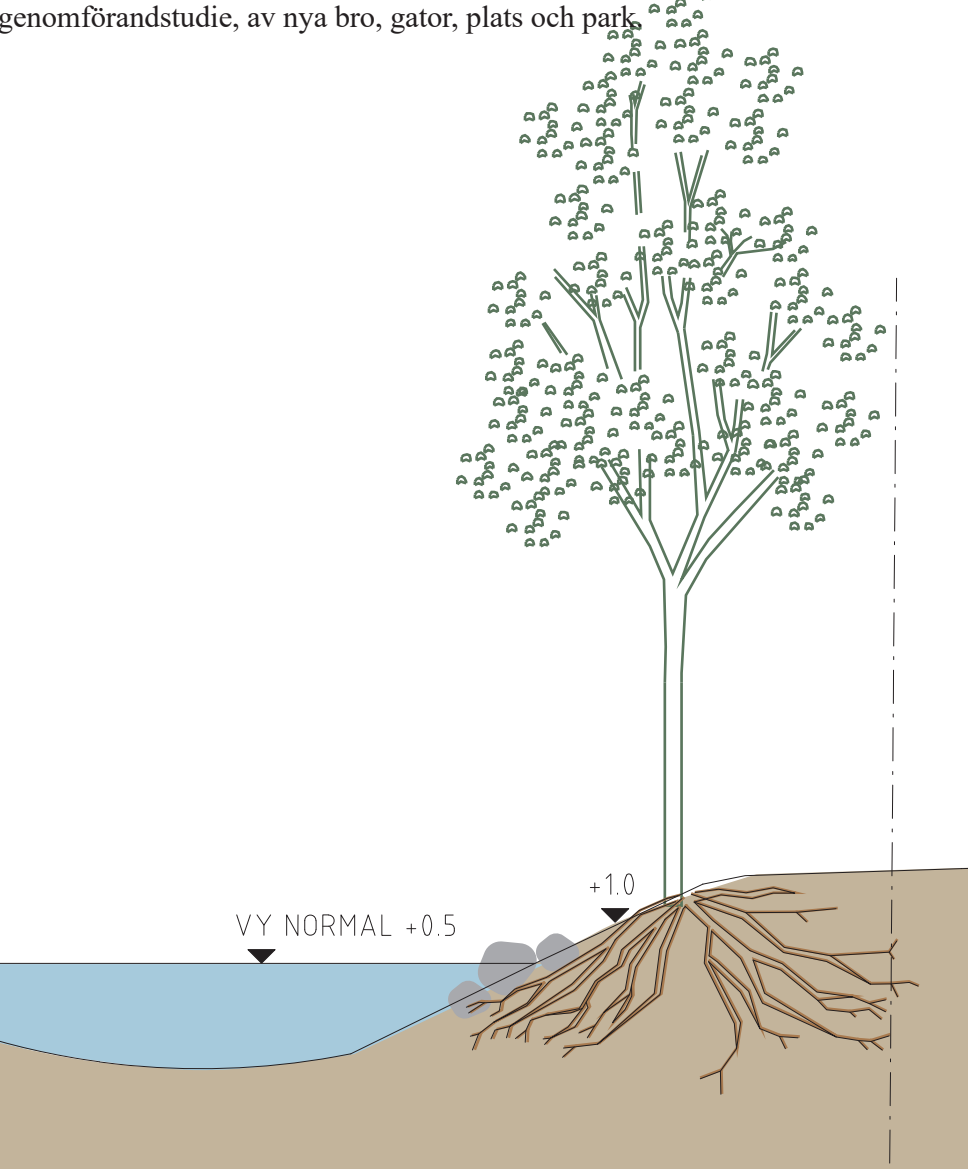


Geoteknik

I projekterings-PM/fördjupad stabilitetsutredning (Markera 230616) har behov av utflackning av slänter utretts. Sammanställningen visar vilka slänter som överskrider lutning 1:3 och därmed bör flackas ut. I samband med anläggning av kantzon kommer nya lutningar vara 1:3 eller flackare. Undantag görs i anslutning till befintliga träd där höjdsättning anpassas till trädens rotsystem. Här skall avschaktning undvikas och lutning blir därmed brantare. Trädens rötter motverkar i sin tur erosion och förstärkning kan utföras med större sten. I övriga delar av parken kommer befintliga markhöjder behållas i stor omfattning. De kullformationer som föreslås i parkens östra kant kommer inte få negativ påverkan, se projekterings-PM/fördjupad stabilitetsutredning (Markera 230616). Ingen kompensation med lättfyllnad anses behövas.

Observera att marklov kan krävas.

Området runt Kvilleplatsen utreds i samband med planerad GFS, genomförandestudie, av nya bro, gator, plats och park.



Vid befintliga träd anses trädens rotsystem förhindra erosion och slänt skall ej flackas ut då det är risk att rötter skadas. För att förhindra erosion i vattenlinjen läggs större sten som skydd.

norra delen



södra delen



Norra delen: kullar
0.5-1 m ovan befintliga
markhöjder

slänter minlutning 1:3

område som utreds
i samband med GFS
(genomförandestudie)

slänter minlutning
1:3

Södra delen:
kullar 0.5-2 m
ovan befintliga
markhöjder

Grov höjdsättning

Parkens höjdsättning utgår från befintliga höjder. Geotekniska förutsättningar, befintliga ledningar, befintliga träd gör det angeläget att inte förändra topografin i större utsträckning.

Intill bäcken föreslås befintliga slänter utflackas för att förhindra erosion, vid befintliga träd som ska sparas görs undantag. Nya släntlutningar utförs med minst 1:3 lutning

De svämplan som ska grävas fram kommer också förändra befintliga höjder, också här blir maxlutning 1:3.

För att tydliggöra parkens rumslighet, och i söder bidra med viss bullerdämpning föreslås lägre kullformationer i parkens östra kant. De påverkar inte geotekniken och ska kunna utföras utan kompensation. Lutning på kullar är 1:4 för att tillåta klippning.

Vid Kvilleplatsen kommer större förändringar av höjdsättningen behöva göras och inom GFS Kvilleplatsen ska ny höjdsättning kontrolleras ur geoteknisk aspekt, och åtgärder ska beskrivas.

Observera att marklov kan krävas.

Höjder är läsbara i dwg-underlag.



Bullerkarta som redovisar effekt av planerade kullformationer (Cedås Akustik 240228)

Buller

Deltavägen och Hjalmar Brantingsgatans trafik kommer utsätta parken för delvis höga bullernivåer. Test av bullerdämpande åtgärder har utförts och visar att för att uppnå betydlig effekt krävs ett 3 meter högt skydd. (Cedås Akustik 240126)

Med hänsyn till vilka negativa effekter detta medför, framförallt gällande minskad upplevelse av trygghet, har bedömningen gjorts att inte bygga skyddet. Det är främst parkens sydöstra hörn som blir bullerutsatt, denna del av parken förmodas inte användas för längre vistelse pga andra anledningar såsom stora träd och teknikbyggnader.

En kompletterande utredning av effekt med en 1 m hög mur längs Deltavägen i anslutning till kullarna har gjorts. (Cedås Akustik 240228) Resultatet visar ingen större förbättring i jämförelse med enbart kullar och muren blir inte ekonomiskt försvarbar att anlägga. Därutöver kan konsekvenser med fallrisk från ytor där barn vistas uppstå.

Eventuellt kan skydd utföras intill sittplatser inom parken för att lokalt sänka nivån.

Ekvivalent ljudnivå

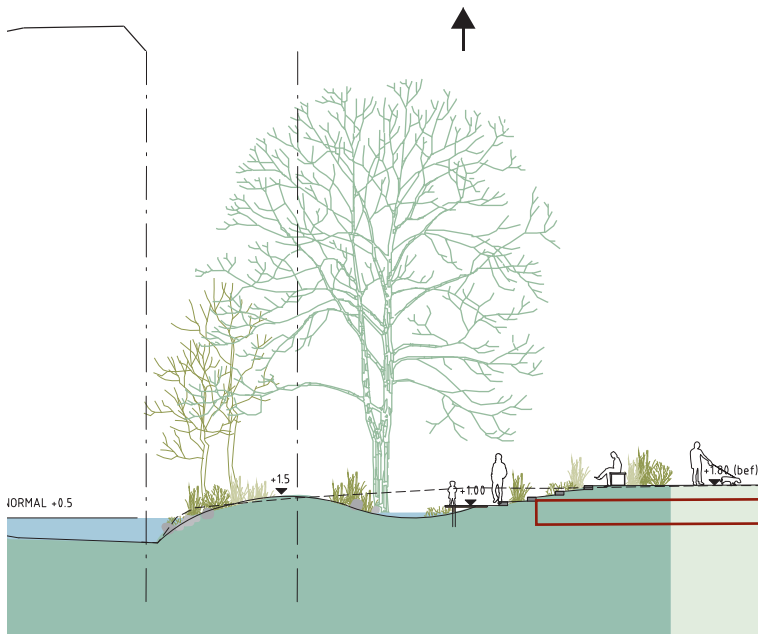
i dB(A)

	≤ 45
	≤ 50
	≤ 55
	≤ 60
	≤ 70
	> 70

norra delen



södra delen



principsektion

Avhjälpandeåtgärder markmiljö

I planarbetet har miljötekniska utredningar tagits fram som ger en översiktlig bild av vilka åtgärder som kan finnas behov av inom parken. I samband med projektering av parken behövs fördjupande utredningar med hjälp av miljökonsult. I utbyggnadsskedet görs en §28 anmälan enligt 10 kap. miljöbalken, och erforderlig kontrollprovtagning görs under entreprenaden.

Parkens befintliga träd har höga värden och bidrar med en rad ekosystemtjänster. De träd som föreslås bevaras återfinns främst i bäckens strandzon. Intill befintliga träd och dess rotsystem (4 meter från kronans droppzon) skall försiktig schakt utföras och endast om det finns behov att förbättra markförutsättningarna för trädet.

Området närmast bäcken skall utvecklas till ekologisk kantzoon och kommer i stor omfattning bearbetas med utjämning av branta slänter, anläggande av erosionsskydd, svämplan och borttagning av markvegetation samt övre lager jord, ca 30 cm. I området intill befintliga träd skall schakt endast utföras om det görs för att förbättra för trädet, enligt ovan. Ovanstående åtgärder förväntas vara tillräckligt för att förbättra markmiljön inom dessa ytor.

Merparten av ytor inom befintlig och planerad park har lägre förekomst av föroreningar och generellt finns behov av att schakta bort massor till 0.5-1 meters djup för att uppnå krav för känslig markanvändning. Den tekniska schakten för parkens anläggningar såsom trädgropar, överbyggnader och fundament för utrustning innebär schakter mellan 0.3-1 meter vilket i stor omfattning kommer sammanfalla med behov av avhjälpandeåtgärder. Observera att dessa massor förutsätts behöva deponeras. Eventuellt kan ytor under kommande kullformationer undantas om resultat av provtagning medgör det.

I anslutning till det blåmarkerade området i parkens norra del låg tidigare en deponi, som sannolikt påverkat underliggande fyllnadsmassor och lerterrass även här, därmed antas 2.5 meter massor behöva schaktas bort och deponeras.

I samband med att dansbana och mindre parkdel anlades norr om blivande Kvileplatsen utfördes lokala åtgärder för att förbättra markmiljön.



Vattenområde

Högsta förutsägbara vattenstånd i Kvilebäcksparken inom aktuellt område är +2,3 meter (RH 2000). Nivån gäller älvens nivå, HW200 år 2070, för punkterna Tingstad och Eriksberg enligt Göteborgs stads hydromodell som grundas på SMHI:s och Göteborgs Stad beräkningar och mätserier för Göteborg (Havs- och älvnivåer i dagens och i ett framtida klimat referens Göteborgs Stad). Högsta vattennivå i bäcken vid skyfall är beräknat av Kretslopp och vatten maj 2025 till +2,1 för sektion vid Kvileplatsens nya trafikbro. Det gäller klimatanpassat 100-årsregn år 2100 med DP0, DP1, DP2 och DP3 genomförd, MW år 2100. I norra delen av Kvilebäcksparken mellan Kvileplatsen och Minelundsvägen beräknas framtida vattennivå i bäcken vid skyfall vara högre än +2,1 men ej högre än +2,3. Ytorna i anslutning till bäcken ligger lågt och det skulle medföra att ett mycket stort område formellt definierades som vattenområde enligt 11 kap. 2 § MB. Istället föreslås ett definierat område som innefattar befintlig bäck samt de ytor som hamnar mellan bäck och nya gångvägar inom de aktuella detaljplanerna. Området sammanfaller med den planerade ekologiska kantzonen och dess komplement. Här föreslås åtgärder som påverkar bäckfårans utbredning och sektion såsom omgrävning av bäckfåra, utflackning av slänter och svämplan. Erosionsskydd behöver utföras längs hela sträckan. Området skall utvecklas till en funktionell ekologisk kantzon med förbättrade förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Sociala värden omhändertas inom den ekologiska kantzonen med platser, bryggor/spånger och ny bro/nya broar för gång- och cykeltrafik. Ett antal nya och förändrade dagvattenutlopp skall ingå i ansökan om vattenverksamhet.



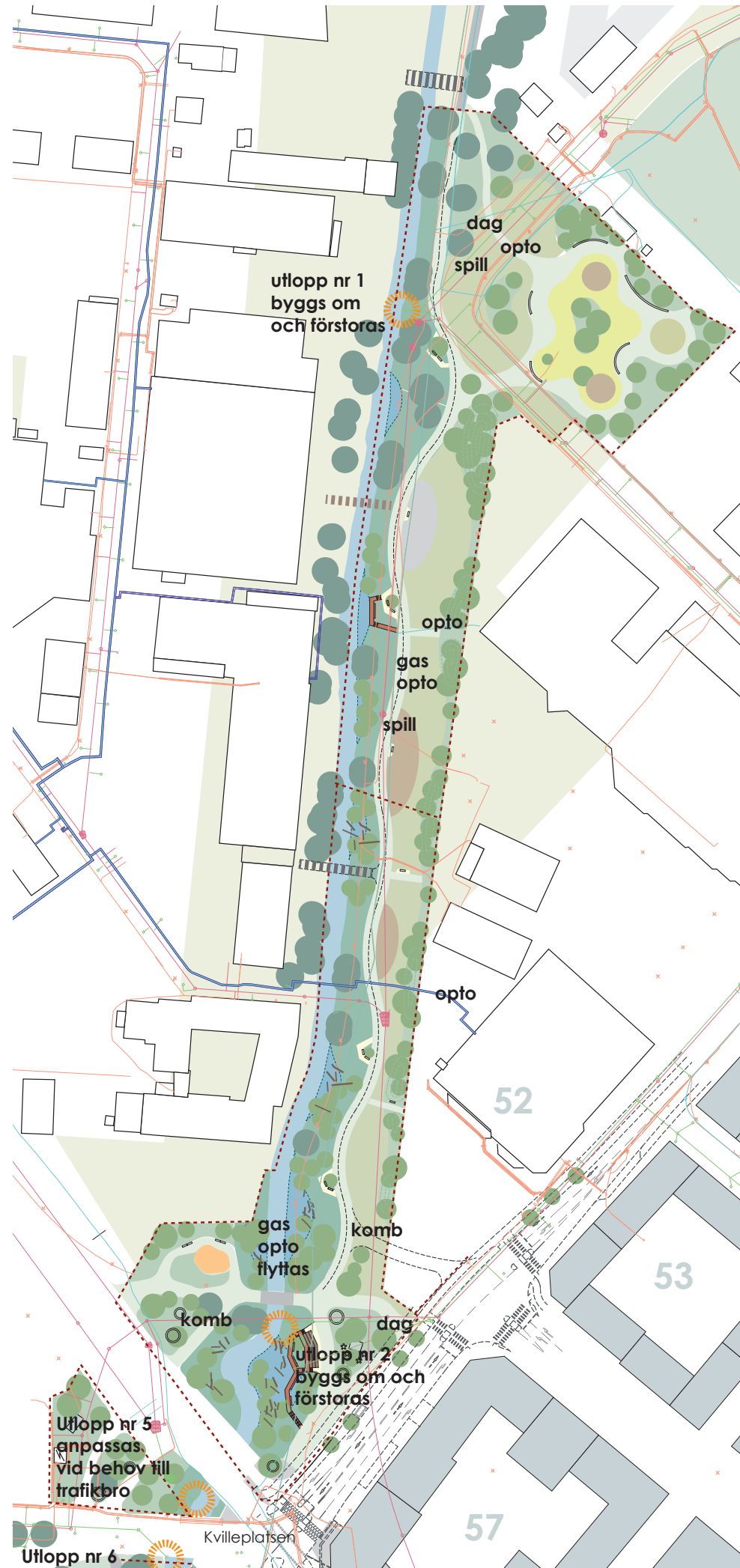
Vid Kvileplatsen ska en ny trafikbro anläggas. Arbeten och åtgärder för denna skall beskrivas i ansökan om vattenverksamhet. Eventuellt skall befintlig trafikbro rivas och då ingår även arbeten och åtgärder för denna.

Ansökan om vattenverksamhet kan komma att omfatta:

- Ny trafikbro (Kvileplatsen)
- Ny g/c-bro alternativt påbyggd befintlig bro (Kvileplatsen)
- (Alternativt ny trafikbro(inkl g/c) samt rivning av befintlig bro)
- Ekologiska kantzoner
- Förändrade bäcksektioner - svämplan och utflackning brant slänt
- Omgrävning bäckfåra norr om Kvileplatsen
- Bryggor, spånger, trappor, platser inom ekologiska kantzoner
- Gångbro söder om Kvileplatsen
- Nya och förändrade dagvattenutlopp
- Erosionsskydd

Observera att föreslaget område är antaget och kan justeras i samband med utveckling av parkförslag och förslag för trafikbro samt bedömning av vattenområde inom projektet med vattenverksamhetsansökan.

norra delen



södra delen



Förslag + ledningar inom parken

Observera att ledningsplanering är under arbete. Planer redovisar ej nya ledningar i parkens omgivning